

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

18'inci Birleşim (Olağanüstü)
8 Ağustos 2023 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMA

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ile Saadet Partisi Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekilleri İsa Mesih Şahin ve Bülent Kaya ile 128 milletvekilinin; Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddeleri uyarınca, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesinin görüşülmesi için olağanüstü toplantı çağrı önergesi (4/13)

2.- CHP Grubunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine dair İç Tüzük'ün 7'nci maddesinin son fıkrasına göre verilmiş önergesi (4/14)

3.- Saadet Partisi Grubunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine dair İç Tüzük'ün 7'nci maddesinin son fıkrasına göre verilmiş önergesi (4/15)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekilleri Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesini görüşmek için yeter sayıdaki üyenin istemi üzerine Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddeleri gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 Ağustos 2023 Salı günü saat 15.00'te olağanüstü toplantıya çağrıldığına ilişkin tezkeresi (3/756)

C) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Azad Keşmir Meclis Başkanı Chaudhary Latif Akbar ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

V.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 8 Ağustos 2023 Salı günkü (bugün) birleşiminde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın 5 siyasi parti grubuna göre ayarlanmış olan Meclis oturma düzeninde Saadet Partisi Grubunun bir yerinin olmadığına ancak bu konunun çözüme bağlandıktan sonra Genel Kurul çalışmalarına başlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Genel Kurulun İç Tüzük madde 7'ye göre olağanüstü toplanması nedeniyle gündem dışı konuşmaların, 20 milletvekiline ve Grup Başkan Vekillerine yerlerinden söz verilmesi gibi uygulamaların bugün olmayacağına ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Anayasa'nın 3'üncü maddesine göre devletin resmi dilinin Türkçe olduğuna ve Genel Kurulda konuşma yapan hatiplerin bu hususa dikkat etmelerini özellikle rica ettiğine ilişkin konuşması

VIII.- GENEL GÖRÜŞME

A) Ön Görüşmeler

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14)

IX.- SATEŞMALARA İLİŞKİN KONUSMALAR

- 1.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in (8/14) esas numaralı Genel Görüşme  nergesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sateşması nedeniyle konuşması
- 2.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in (8/14) esas numaralı Genel Görüşme  nergesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sateşması nedeniyle konuşması

X.- OYLAMALAR

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi hakkındaki önergelerin oylaması

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı kamu görevlilerinin görevde yükselme ve unvan değişikliğine yönelik düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/81)
- 2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, fizyoterapist atamalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/82)
- 3.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in, kadın cinayetleriyle ilgili verilere ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/107)
- 4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, engelli vatandaşların pasaport harcı ve ÖSYM sınav ödemelerinden muaf tutulmaları talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/108)
- 5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, engelli vatandaşların emekli olabilmeleri için gerekli çalışma süresinin kısaltılması talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/109)
- 6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş'taki bir işyerinde güvenlik görevlisi olarak çalışan bazı vatandaşların şikayetlerine ilişkin sorusu ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/125)
- 7.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa ilinde yapılması planlanan Atatürk Spor Salonu ve yüzme havuzu projesinin akıbetine ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/144)
- 8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir amatör spor kulübünün desteklenmesine ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/145)
- 9.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, TÜİK'in açıkladığı Mayıs ayı enflasyon verisine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/148)
- 10.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, İstanbul'un Beşiktaş ilçesinde bulunan bir ortaokulun imam hatip ortaokuluna dönüştürülmesine,
 - Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine ödenen seans ücretleri ile bu merkezlere taşıma  creti ödenmesine,
 - İstanbul Milletvekili Suat  z ağdaş'ın, 2020 yılından itibaren İstanbul'dan farklı illere tayin talebinde bulunan kamu görevlilerine,
 - Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Erasmus+ kapsamında yurtdışına çıkanlara ilişkin soruları ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/173), (7/281), (7/370), (7/867)
- 11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ücretli  retmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine,
 - Kars Milletvekili G l stan Kılıç Koçyięit'in, bazı okullardaki manevi danışman uygulamasına,
 - Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde görev yapan ücretli  retmenlerin ve fahri öğreticilerin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine,
- İlişkin soruları ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/194), (7/648), (7/651)
- 12.- Aksaray Milletvekili Turan Yaldrın, Aksaray-Ortaköy karayolu projesinin akıbetine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/217)
- 13.- Edirne Milletvekili Ediz  n n, Keşan-Enez yolunun yapımına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/219)
- 14.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, kız çocuklarının evlilik adı altında istismara maruz bırakılmasını engellemeye yönelik çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/262)
- 15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun,  ocuk gelişimi bölümü mezunlarının atamalarına ilişkin sorusu ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/263)
- 16.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, kamu  ağrı merkezi çalışanlarının kadroya alınmasına ilişkin sorusu ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/266)
- 17.- Kayseri Milletvekili İsmail  zdemir'in, Kayseri ili Develi ilçesindeki bazı mahallelerde doğalgaz altyapısı kurulmasına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/274)
- 18.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, maddi imk nsızlıklardan dolayı müsabakalara katılamayan bir spor takımına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/275)
- 19.- Kayseri Milletvekili İsmail  zdemir'in, Ankara-Niğde Otoyolu'nun Kayseri'ye uzatılmasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/302)
- 20.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, engelli vatandaşların maaş ve sosyal haklarının iyileştirilmesine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/318)
- 21.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, TÜİK'in hanehalkı tüketim harcaması verilerine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur  zdemir Göktaş'ın cevabı (7/319)
- 22.- İstanbul Milletvekili Suat  z ağdaş'ın, 2020 yılından bu yana İstanbul'dan farklı yere tayin talep eden kamu görevlilerine ilişkin sorusu ve çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/323)
- 23.- İstanbul Milletvekili Suat  z ağdaş'ın, İstanbul'a tayin isteyen ve İstanbul'dan tayin isteyen kamu personeline ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/337)
- 24.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TÜİK'in yapacağı tarım sayımına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/339)
- 25.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, TÜİK'in yayımladığı hanehalkı tüketim harcaması verilerine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/340)
- 26.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, atık ithalatına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/409)
- 27.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'deki taksici esnafının sorunlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/416)

- 28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vefat eden kişilerin emekli maaşlarının mirasçılara paylaştırılmasında yaşanan sorunlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/453)
- 29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, engelli vatandaşların aldığı evde bakım maaşları ile ilgili düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/455)
- 30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın sosyal yardımlaşma vakıflarına yaptığı başvurulara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/456)
- 31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin emekli edilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/457)
- 32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin bir firmaya yaptığı iş başvurusunun KHK'lı olduğu gerekçesiyle reddedildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/460)
- 33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir engelli vatandaşın raporu olduğu halde emekli yapılmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/465)
- 34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilen bir kişiye iş sağlığı ve güvenliği sertifikasının verilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/477)
- 35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, maaşını PTT'den alan emeklinin promosyon talebine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/485)
- 36.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin emekli edilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/556)
- 37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin SGK kayıtlarında eksiklik görünmesi sebebiyle emekli olamadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/559)
- 38.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik alınan önlemlere ve gerçekleştirilen denetimlere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/600)
- 39.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, çocuk işçiliğine karşı alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/604)
- 40.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Körfez ilçesinde yaşayan bir kişiye düzenlenen doğalgaz faturasına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/617)
- 41.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesinde bulunan yaylalardaki elektrik ve iletişim altyapısının güçlendirilmesine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/619)
- 42.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Gaziantep'te gençlik merkezi sayılarının artırılmasına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/620)
- 43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Osmaniye'de liseler arası nakillerde usulsüzlük yapıldığı iddiasına, Bir kişinin sendika üyesi olduğu gerekçesiyle görev yerinin değiştirildiği iddiasına, - Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, 2023 YKS'de Diyarbakır ile ilgili bazı verilere, - Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, 2023 YKS'de bazı sınav salonlarda kamera bulunmadığı iddialarına, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/649), (7/653), (7/866), (7/976)
- 44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin sosyal medyada paylaştığı içerik nedeniyle atanamadığı iddiasına, - Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, öğretmen atamalarına, - Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, atanamayan öğretmenlere, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/650), (7/977), (7/1201)
- 45.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde yaşanan iletişim sorunlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/673)
- 46.- İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'ın, ulaştırma ve trafik hizmetleri bölümü mezunlarının atamalarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/675)
- 47.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Nizip-Birecik Otoyolu Projesinin akıbetine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/676)
- 48.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesinde bulunan yaylalardaki GSM ve internet altyapısının güçlendirilmesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/678)
- 49.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Gazipaşa Alanya Havalimanına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/679)
- 50.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Çukurova Havalimanının açılış tarihinin ertelenmesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/682)
- 51.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli ilinde yaşanan sel ve su basmalarından etkilenen vatandaş, esnaf ve çiftçilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/686)
- 52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tacize uğrayan bir çocuk hakkında koruyucu önlemler alınmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/699)
- 53.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dul, yetim aylığı ve ölüm yardımına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/701)
- 54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile işten çıkartılan bir vatandaşın İŞKUR'a yaptığı başvuruya ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/702)
- 55.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, esnafın prim ödeme gün sayısına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/708)
- 56.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, emeklilerin bayram ikramiyesinin artırılması talebine ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/709)
- 57.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Bolu ilinde gerçekleştirilen bir maden sahası ihalesine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/722)
- 58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin haksız şekilde işine son verildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/723)
- 59.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlığa bağlı yurt sayısına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/724)
- 60.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burhaniye T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkûmun şirketine kayyum atanması ile ilgili iddialarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/725)
- 61.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilen kişiye kamu bankasınca kredi kullandırılmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/726)

- 62.-İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Bakanlık ile Diyanet İşler Başkanlığı arasında imzalanan ÇEDES Protokolüne,
- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'teki okulların depreme dayanıklılığına,
- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, 2022 KPSS puanıyla ilave öğretmen ataması yapıp yapılmayacağına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/750), (7/754), (7/1095)
- 63.-Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum-Osmancık yolunun akıbetine,
Çorum-Mecitözü yolunun akıbetine,
Çorum-Ortaköy yolunun akıbetine,
İskilip-Tosya yolu inşaatına,
Çorum'da bulunan Kırkdilim tünellerinin kullanıma açılma tarihine,
İlişkin soruları ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/771), (7/772), (7/773), (7/774), (7/775)
- 64.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, deprem bölgesinde YKS'ye giren öğrencilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/781)
- 65.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, yerel basın kuruluşlarının desteklenmesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/783)
- 66.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, 2018 Ocak-2023 Haziran tarihleri arasında yapılan ve yapılması planlanan yurtlara ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/852)
- 67.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Ocak 2018 ile Haziran 2023 tarihleri arasında öğrenci yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/853)
- 68.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, ülke genelinde KYK'ya bağlı yurt sayıları ile bu yurtların kapasitelerine ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/854)
- 69.-Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'de yaşayan engelli öğrencilere,
- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Diyarbakır ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme dayanıklılığına,
- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, deprem bölgesinde görev yapan öğretmenlerin sorunlarına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/865), (7/1093), (7/1303)
- 70.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güner'in, 2022-2023 yılları arasında piyasada rekabeti engelleyen şirket ve teşebbüslere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/881)
- 71.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van-Hakkâri karayolundaki tünel çalışmalarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/882)
- 72.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Keşan-Enez karayolunun yapımına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/883)
- 73.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, kredi ve kredi kartı kullanımlarındaki artışlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/893)
- 74.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, son 21 yılda yaşamını yitiren çocuk işçilere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/938)
- 75.- İzmir Milletvekili Deniz Yücel'in, iş sağlığı ve güvenliğine, iş kazalarına, işçi ölümlerine ve iş güvenliği denetim ve soruşturmalarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/941)
- 76.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, asgari ücrete yapılan zammı ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/944)
- 77.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bakanlıkça desteklenen spor branşlarına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/957)
- 78.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, bir lise öğrencisinin müdür yardımcısı tarafından tacize uğradığı iddiasına,
- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'da bir lisede yaşanan cinsel istismar iddialarına,
- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Antalya'da bir lisede yaşanan cinsel istismar iddialarına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/974), (7/1092), (7/1094)
- 79.-Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum ili Aşdağul ve Laçın ilçelerinde kapatılan yatılı bölge okullarına,
- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, İstanbul'da bir ilkokulda gerçekleştirilen karne etkinliğine,
- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TYP kapsamında okullarda istihdam edilen kişilerin yaz tatili nedeniyle işten çıkarılmasına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/978), (7/1298), (7/1301)
- 80.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, Konya Çevre Yolu Projesinin akıbetine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1003)
- 81.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, 2020 yılından bu yana gerçekleşen kadın cinayetlerine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/1016)
- 82.-Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, son 5 yılda Şanlıurfa ili Akçakale ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, son 5 yılda Şanlıurfa ili Harran ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Birecik ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Viranşehir ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Bozova ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Suroç ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Halfeti ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Haliliye ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
Son 5 yılda Şanlıurfa ili Ceylanpınar ilçesinde yapılan sosyal yardımlara,
İlişkin soruları ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/1017), (7/1018), (7/1019), (7/1020), (7/1021), (7/1022), (7/1023), (7/1024), (7/1025), (7/1026), (7/1027), (7/1028), (7/1029)
- 83.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, kayıt dışı çocuk işçiliğine ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1031)
- 84.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın emekli maaşının düşük yatırıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1034)

- 85.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, engelli bireylerin istihdam oranının artırılmasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1036)
- 86.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kapatılan bir okulda çalışan bir kişinin tazminatlarını alamadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/1070)
- 87.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Çubuk-Şabanözü arasında GSM operatörlerinin altyapılarının geliştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1118)
- 88.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Schengen vize sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1120)
- 89.- İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'ın, kur korumalı mevduat sistemine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1127)
- 90.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ta bazı vatandaşlara yapılan sosyal yardımların kesildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/1143)
- 91.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Türkiye'de diploma denklik belgesi sahibi olarak çalışan göçmenlere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1151)
- 92.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, KİT'lerde çalışan taşeron işçilere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1157)
- 93.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, TPAO kapsam dışı personelinin hukuki statüsüne ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/1174)
- 94.- Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun, öğretmenlerin mali ve özlük haklarının artırılmasına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/1179)
- 95.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya-Alanya ve Alanya-Silifke otoyol projelerine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1223)
- 96.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin-Erdemli-Silifke otoyol projesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1224)
- 97.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, İstanbul'da düzenlenen bir eyleme katılan bazı kişilere kolluk kuvvetlerinde kötü muamele uygulandığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1231)
- 98.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, TÜİK tarafından açıklanan enflasyon oranlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1233)
- 99.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bazı vatandaşlara Şırnak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılan ödemelerin kesildiği iddialarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/1261)
- 100.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan Dağlı'nın, bazı vatandaşlara Şırnak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılan ödemelerin kesildiği iddialarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/1262)
- 101.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, asgari ücrete ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1265)
- 102.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Türkiye'de diploma lisans denkliği alarak çalışan yabancı uyrukluların sayısına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1268)
- 103.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Gabar Dağı'ndan çıkarılan petrol miktarına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/1274)
- 104.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, araç muayene ücretlerinde yaşanan artışa ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/1277)
- 105.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışına gönderilen öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığına olan döviz borçlarının yapılandırılmasına,
- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Aydın'da bir ilçe Millî eğitim müdürünün bir siyasi parti ilçe başkanlığını ziyaretine,
- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışına gönderilen öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığına olan döviz borçlarının yapılandırılmasına,
- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışına gönderilen öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığına olan döviz borçlarının yapılandırılmasına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/1302), (7/1435), (7/1440), (7/1581)
- 106.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Antalya-Alanya Otoyolu'nun yapımına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1313)
- 107.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, asgari ücrete yapılan zammı ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin cevabı (7/1358)
- 108.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, İstanbul'da gerçekleştirilen 2023 Şampiyonlar Ligi Final Müsabakasına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın cevabı (7/1400)
- 109.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, son 5 yılda Mersin iline yapılan kamu yatırımlarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/1405)
- 110.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, sağlık sisteminde yaşanan sorunlara ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/1446)
- 111.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın İstanbul Adli Tıp Kurumundan rapor talebine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/1447)
- 112.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'de mobilya sektörünün ihracatında yaşanan düşüşe ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1463)
- 113.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, teknoparklarda faaliyet gösteren şirketlere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1464)
- 114.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1465)
- 115.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, THY'de bir çalışanın işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1492)
- 116.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize-Artvin Havalimanındaki sefer ve yolcu sayılarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1494)
- 117.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Çeşmeli-Taşucu Otoyol Projesinin akıbetine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1497)

- 118.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, çalışmak amacıyla yurtdışına giden doktorlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1502)
- 119.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, istihdam edilen Suriyeli sayısına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1503)
- 120.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, IŞİD tarafından kaçırılan Ezidi kadın ve çocuklara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1504)
- 121.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, stajyer avukatların sorunlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1505)
- 122.-Isparta Milletvekili Hikmet Yalın Halıcı'nın, Isparta'da bulunan fen liselerinin kontenjanlarına,
- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne ilindeki eğitim durumuna ve derslik sayısına,
- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, 2022 KPSS ile ilgili yürütülen idari soruşturma ve yargılama sürecine,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/1583), (7/1585), (7/1587)
- 123.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Başiskele ilçesinde bulunan bir tesiste meydana gelen yangının insan sağlığına etkilerine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/1595)
- 124.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ili Birecik ilçesinde sanayi tesisi kurulması amacıyla tahsis edilen arsaların akıbetine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1597)
- 125.- Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun, TOGG araçların satışlarına ve uygulanacak fiyat tarifesine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1598)
- 126.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2018-2023 yılları arasında tütün endüstrisi ve yan endüstrilerine verilen desteklere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1599)
- 127.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında Adıyaman ilinde yapılan müdahalenin yetersiz olduğu iddialarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1622)
- 128.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'in, Balıkesir'in bazı mahallerinin altyapı sorunlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1626)
- 129.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'dan yapılan havayolu sefer sayısının artırılmasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1628)
- 130.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Zafer Havalimanı ile ilgili verilere ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/1630)
- 131.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Merkez Bankasının politika faizini yükseltmesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1633)
- 132.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 2015-2023 yılları arasındaki kayıp çocuklara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1637)
- 133.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, kamu avukatlarının mali ve özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1639)
- 134.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerden etkilenenler için düzenlenen yardım kampanyasında toplanan bağışlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1640)
- 135.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kamu kurumları tarafından satın alınan ve kiralanan araçlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1641)
- 136.- Kilis Milletvekili Mustafa Demir'in, Kilis ili için yapılması planlanan yatırımlara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1747)
- 137.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bir şirkete tahsis edilen arsa ile ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1748)
- 138.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, RTÜK'ün idari yaptırımlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1868)
- 139.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, içme suyunun maliyetinde yaşanan artışa ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1938)
- 140.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'de kurulması planlanan organize sanayi bölgesine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/1939)
- 141.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 0850'li özel servis numaralarının aramalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1974)
- 142.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında Hatay ilinin demografik yapısındaki değişikliklere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/1975)

8 Ağustos 2023 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 93'üncü, İç Tüzük'ün 7'nci maddelerine göre Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ile Saadet Partisi Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekilleri İsa Mesih Şahin, Bülent Kaya ile 128 milletvekili tarafından Başkanlığımıza verilen önerge üzerine olağanüstü toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 18'inci Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik sistemle yoklama yapacağız.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Sayın milletvekillerinin elektronik sisteme girerek salonda bulunduklarını bildirmelerini, bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen milletvekillerinin ise yoklama pusulalarını görevli personel aracılığıyla verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını ve salondan ayrılmamalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır. (CHP, Yeşil Sol Parti, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, gündeme geçmeden önce bir talebimiz var.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin olağanüstü toplantıya çağrılmasına ilişkin önergeyi okutuyorum:

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ile Saadet Partisi Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekilleri İsa Mesih Şahin ve Bülent Kaya ile 128 milletvekilinin; Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddeleri uyarınca, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesinin görüşülmesi için olağanüstü toplantı çağrı önergesi (4/13)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddesi gereğince ekte yer alan genel görüşme önergesini görüşmek üzere 8 Ağustos 2023 Salı günü saat 15.00'te Türkiye Büyük Millet Meclisinin olağanüstü toplantıya çağrılmasını arz ve talep ederiz.

Özgür Özel
Manisa
CHP Grup Başkanı

Burcu Köksal
Afyonkarahisar
CHP Grubu
Başkan Vekili

Gökhan Günaydın
İstanbul
CHP Grubu
Başkan Vekili

Ali Mahir Başarır
Mersin
CHP Grubu
Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
Muğla
Saadet Partisi Grup Başkanı

Bülent Kaya
İstanbul
Saadet Partisi Grubu
Başkan Vekili

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Saadet Partisi Grubu
Başkan Vekili

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul

Cemal Enginyurt
İstanbul

Ayhan Barut
Burhanettin Bulut
Orhan Sümer
Müzeyyen Şevkin
Abdurrahman Tutdere
Reşat Karagöz
Umut Akdoğan
Tekin Bingöl
Deniz Demir
Semra Dinçer
Murat Emir
Okan Konuralp
Gamze Taşcıer
Aliye Timisi Ersever
Aylin Yaman
Cavit Arı
Aliye Coşar
Sururi Çorabatır
Mustafa Erdem
Özgür Erdem İncesu
Uğur Bayraktutan
Süleyman Bülbül
Evrin Karakoz
Bülent Tezcan
Hüseyin Yıldız
Ensar Aytekin
Serkan Sarı
Aysu Bankoğlu
Yaşar Tüzün
Türker Ateş
İzzet Akbulut
Nurhayat Altaca Kayışoğlu

(Adana)
(Adana)
(Adana)
(Adana)
(Adıyaman)
(Amasya)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Ankara)
(Antalya)
(Antalya)
(Antalya)
(Antalya)
(Ardahan)
(Artvin)
(Aydın)
(Aydın)
(Aydın)
(Aydın)
(Balıkesir)
(Balıkesir)
(Bartın)
(Bilecik)
(Bolu)
(Burdur)
(Bursa)

Hasan Öztürk	(Bursa)
Kayıhan Pala	(Bursa)
Orhan Sarıbal	(Bursa)
Özgür Ceylan	(Çanakkale)
İsmet Güneşhan	(Çanakkale)
Mehmet Tahtasız	(Çorum)
Şeref Arpacı	(Denizli)
Gülizar Biçer Karaca	(Denizli)
Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(Diyarbakır)
Talih Özcan	(Düzce)
Ediz Ün	(Edirne)
Ahmet Baran Yazgan	(Edirne)
Gürsel Erol	(Elâzığ)
İbrahim Arslan	(Eskişehir)
Utku Çakırözer	(Eskişehir)
Jale Nur Süllü	(Eskişehir)
Melih Meriç	(Gaziantep)
Hasan Öztürkmen	(Gaziantep)
Elvan Işık Gezmiş	(Giresun)
Mehmet Güzelmansur	(Hatay)
Servet Mullaoğlu	(Hatay)
Nermin Yıldırım Kara	(Hatay)
Hikmet Yalın Halıcı	(İsparta)
Fethi Açıkel	(İstanbul)
Gamze Akkuş İlgezdi	(İstanbul)
Engin Altay	(İstanbul)
Kadri Enis Berberoğlu	(İstanbul)
Türkan Elçi	(İstanbul)
Yunus Emre	(İstanbul)
Zeynel Emre	(İstanbul)
Ali Gökçek	(İstanbul)
Özgür Karabat	(İstanbul)
İlhan Kesici	(İstanbul)
Yüksel Mansur Kılınç	(İstanbul)
Suat Özçağdaş	(İstanbul)
Turan Taşkın Özer	(İstanbul)
Oğuz Kaan Salıcı	(İstanbul)
Namık Tan	(İstanbul)
Erdoğan Toprak	(İstanbul)
Gökkan Zeybek	(İstanbul)
Ednan Arslan	(İzmir)
Murat Bakan	(İzmir)
Sevda Erdan Kılıç	(İzmir)
Gökçe Gökçen	(İzmir)
Rıfat Turuntay Nalbantoğlu	(İzmir)
Ahmet Tuncay Özkan	(İzmir)
Mahir Polat	(İzmir)
Yüksel Taşkın	(İzmir)
Rahmi Aşkın Türeli	(İzmir)
Deniz Yücel	(İzmir)
Ali Öztunç	(Kahramanmaraş)
Cevdet Akay	(Karabük)
İsmail Atakan Ünver	(Karaman)
İnan Akgün Alp	(Kars)
Hasan Baltacı	(Kastamonu)
Aşkın Genç	(Kayseri)
Ahmet Önal	(Kırıkkale)
Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
Fahri Özkan	(Kırklareli)
Metin İlhan	(Kırşehir)
Nail Çiler	(Kocaeli)
Mühip Kanko	(Kocaeli)
Harun Özgür Yıldızlı	(Kocaeli)
Barış Bektaş	(Konya)
Ali Fazıl Kasap	(Kütahya)
Veli Ağbaba	(Malatya)
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	(Manisa)
Bekir Başevirgen	(Manisa)
Hasan Ufuk Çakır	(Mersin)
Talat Dinçer	(Mersin)
Gülcan Kış	(Mersin)
Süreyya Öneş Derici	(Muğla)
Gizem Özcan	(Muğla)

Cumhur Uzun
Ömer Fethi Gürer
Mustafa Adıgüzel
Seyit Torun
Asu Kaya
Tahsin Ocaklı
Ayça Taşkent
Murat Çan
Barış Karadeniz
Ulaş Karasu
Mahmut Tanal
İlhami Özcan Aygun
Faik Öztrak
Nurten Yontar
Kadim Durmaz
Sibel Suiçmez
Ali Karaoba
Tahsin Becan
Eylem Ertuğ Ertuğrul
Deniz Yavuzylmaz
Mustafa Sarıgül

(Muğla)
(Niğde)
(Ordu)
(Ordu)
(Osmaniye)
(Rize)
(Sakarya)
(Samsun)
(Sinop)
(Sivas)
(Şanlıurfa)
(Tekirdağ)
(Tekirdağ)
(Tekirdağ)
(Tokat)
(Trabzon)
(Uşak)
(Yalova)
(Zonguldak)
(Zonguldak)
(Erzincan)

BAŞKAN – Şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının çağrı yazısını okutuyorum:

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekilleri Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesini görüşmek için yeter sayıdaki üyenin istemi üzerine Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddeleri gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 Ağustos 2023 Salı günü saat 15.00'te olağanüstü toplantıya çağrıldığına ilişkin tezkeresi (3/756)

3/8/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından
Bildirilmiştir

Türkiye Büyük Millet Meclisini, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekilleri Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesini görüşmek için yeter sayıdaki üyenin istemi üzerine Anayasa'nın 93'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7'nci maddeleri gereğince 8 Ağustos 2023 Salı günü 15.00'te olağanüstü toplantıya çağırıyorum.

Milletvekillerinin belirtilen gün ve saatte Genel Kurul toplantısına katılmalarını rica ederim.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 8 Ağustos 2023 Salı günü (bugün) birleşiminde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

No: 3

8/8/2023

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 08/08/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Abdullah Güler
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkanı

Özgür Özel
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkanı

Hakkı Saruhan Oluç
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi
Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İYİ Parti
Grubu Başkan Vekili

Bülent Kaya
Saadet Partisi
Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun 8 Ağustos 2023 Salı günü (bugün) birleşiminde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilmesi önerilmiştir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Divana iletilen özel bir konu hakkında Bülent Kaya, buyurun.

(Saadet Partisi sıralarından ayağa kalkmalar)

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın 5 siyasi parti grubuna göre ayarlanmış olan Meclis oturma düzeninde Saadet Partisi Grubunun bir yerinin olmadığına ancak bu konunun çözüme bağlandıktan sonra Genel Kurul çalışmalarına başlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Saygıdeğer Başkanım.

Sayın Başkanım, malumunuz olduğu üzere Saadet Partisi olarak bir grup kurmuştuk ancak hâlâ Meclis oturma düzeninin 5 siyasi partiye göre ayarlandığını görüyoruz. Bu hususta daha önce Meclis Başkanlığımızla da bir görüşme talebimiz olmuştu, teknik sebeplerle konunun biraz uzayacağı ifade edilmiş, biz de bunu anlayışla karşılamakla birlikte geçici bir çözüm bulunarak 6 partiye uygun bir oturma düzeniyle Meclis çalışmalarına devam edilmesini talep ettik ancak sonuç alamadık. Sayın Başkanlığınızdan da talep ve arzumuz oturuma ara vererek genel görüşmeye geçmeden önce parti gruplarının temsilcilerini davet ederek bu konuyu çözüme bağladıktan sonra Genel Kurul çalışmalarına devam etmeniz çünkü bu şekilde Genel Kurul çalışmalarına devam etmek Saadet Partisi Grubu açısından kabul edilebilir bir durum değil, İç Tüzük'e ve Meclis teamüllerine de aykırı olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda grupları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Saadet Partisi sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından alkışlar)

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Genel Kurulun İç Tüzük madde 7'ye göre olağanüstü toplanması nedeniyle gündem dışı konuşmaların, 20 milletvekiline ve Grup Başkan Vekillerine yerlerinden söz verilmesi gibi uygulamaların bugün olmayacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündemimiz İç Tüzük'ün 7'nci maddesine göre belirlenmiştir. Bu birleşimde, çağrı konusu olan genel görüşme önergesinin ön görüşmesi yapılmadan başka bir konu görüşülemez. Saadet Partisi Grubu tarafından dile getirilen husus Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının bilgisi dâhilinde olup çözüm için gerekli çalışmalar yürütülmektedir. Bu konu ayrıca bugünkü Danışma Kurulu toplantısında da gündeme gelmiştir, şu aşamada Divan olarak yapabileceğimiz bir işlem bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, gündemimize devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, görüşmelere başlamadan önce bir hususu da hatırlatmak istiyorum. Malumunuz olduğu üzere Genel Kurul olağanüstü bir gündemle toplandı. İç Tüzük'ün 7'nci maddesine göre bu toplantıyı gerektiren konu dışında başka bir iş veya konu gündeme getirilmeyecektir. Bu nedenle, sayın milletvekillerimize rutin çalışma günlerinde olduğu gibi gündem dışı söz verilmesi, yerinden 20 milletvekiline ve Grup Başkan Vekillerine söz verilmesi gibi uygulamalar bugün için geçerli değildir.

Bilgilerinize sunulmuştur.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, İç Tüzük 63 gereği bir söz talebimiz var.

VIII.- GENEL GÖRÜŞME

A) Ön Görüşmeler

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (*)

BAŞKAN – Şimdi, olağanüstü toplantının konusu olan (8/14) esas numaralı Genel Görüşme Önergesi'nin ön görüşmesine başlıyoruz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Efendim, İç Tüzük 63 gereğince söz talebi...

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 102'nci maddesine göre genel görüşme açılıp açılmaması hususunda yapılacak bu görüşmede sırasıyla siyasi parti gruplarına ve önergedeki birinci imza sahibine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir. Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika, önerge sahibi için on dakikadır.

Alınan karar gereğince siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla 2 kişi tarafından kullanılabilir.

Buyurun Sayın Kaya.

(Saadet Partisi sıralarından ayağa kalkmalar)

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkür ederim.

İç Tüzük'ün 63'üncü maddesi gereğince, görüşmeye yer olup olmaması, Başkanı gündeme veya Türkiye Büyük Millet Meclisini çalışma usullerine uymaya davet gibi usule ait konular diğer işlerden önce konuşulur; bu yolda bir istemde bulunulursa üçer dakikadan fazla sürmemek şartıyla lehte ve aleyhte en çok ikişer kişiye söz verilir; bu görüşme sonucunda oya başvurmak gerekirse oylama işaretle yapılır.

Sayın Başkanım, malumunuz olduğu üzere Meclis çalışmaları gruplar üzerinden yürüyen bir çalışmadır ve parti grupları milletvekili sayısına bakılmaksızın eşit ve adil bir şekilde Meclis çalışmalarına katılırlar. Hangi hâllerde milletvekili sayısına göre Meclis çalışmalarına katılacağı İç Tüzük, kanun ve Anayasa'da ayrıca belirtilmektedir.

Dolayısıyla, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde 6 siyasi partinin olduğu bir gerçektir. Bu hususta sizlerden önce Meclis Başkanımızla ve diğer parti gruplarıyla görüşmeler yapmıştık ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Kayda geçmiştir.

Teşekkür ederim.

VIII.- GENEL GÖRÜŞME (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (Devam)

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye Büyük

(*) (8/14) esas numaralı Genel Görüşme Önergesi tutanağa eklidir.

Millet Meclisi, Saadet Partisi Grubu, Gelecek Partisi, DEVA Partisi, Demokrat Parti ve CHP Grubunun imzaları doğrultusunda bugün olağanüstü bir birleşimi icra etmektedir. Konuşmama başlarken değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir husustaki itirazlarımızı kayda geçirmek istiyorum çünkü bu husus son derece önemlidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde 600 milletvekili, 6 siyasi parti grubu ve grubu olmayan diğer partiler var. Şayet milletvekilleri olarak bizler, hangimize yapılırsa yapılsın bir hukuksuzluğa, bir haksızlığa karşı çıkamayacaksak ya da Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilleri olarak kendi hukukumuzla sahip çıkamayacaksak milletin hukukuna nasıl sahip çıkacağız ve yine, Meclis Başkanlığımız bu konuda tarafsızlığını yitirecekse o zaman bu Meclisi nasıl adil bir şekilde yönetecek? Bu hususla ilgili, iki hafta önce Sayın Meclis Başkanımızla bir görüşme gerçekleştirdik ve kendisinden istihbar ettik, dedik ki: "Saadet Partisi olarak, biz, grup kurduk ama siz yaklaşık iki aydan beri hâlâ Meclis çalışma düzenini bir partiyi yok sayarak yürütüyorsunuz. Dolayısıyla bu oturma düzenini lütfen çözün, diğer siyasi parti gruplarıyla da bu konuyu müzakereye açın." Sayın Meclis Başkanımız "Acil bir olağanüstü oturum oldu, bize müsaade edin, önümüzdeki süreçlerde bakalım." dedi, biz de bu iyi niyetli yaklaşıma karşı konuyu problem etmedik.

Bugün saat 12.00'de toplanan Danışma Kurulu toplantısında yine bu konuyu dile getirdik. Bir kısım siyasi partilerimizin temsilcileri "Biz düzenimizi bozamayız." dediler. Bu zaten düzensiz bir düzen, biz bu düzeni bozmak zorundayız. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Hak, adalet bu düzene itiraz etmemizi gerektiriyor. Öyle "Her istediğimizi estiririz, biz buranın sahibiyiz." algılarından vazgeçeceksiniz çünkü bu Mecliste kendi hukukunu savunamayan milletvekilleri asla ve asla bu milletin hukukunu savunamaz. Buna karşı olan mücadelemizi İç Tüzük ve yasaların el verdiği ölçüde, Saadet Partisine yakışır olgunlukla devam ettireceğimizi burada tekrar kayda geçirmek istiyorum.

Bundan iki hafta önce de Türkiye Büyük Millet Meclisi ülkemizin yıkıcı sorunlarından, hatta belki de en önemli sorunlarından olan hayat pahalılığı, çalışanlara yapılmayan gerçek maaş artışları, iğneden ipliğe her şeye yapılan zam ve yüzde 25 zam kılıfıyla sıfır artış gibi sadece bu iktidara has olan bir buluşla emeklilere zam aldatmacasıyla toplandı. Üzülerek ifade ediyoruz ki milletimizin acil bir çözüm talebini dile getirdik ve Meclis Genel Kurulunda istedik ki milletin temsilcileri bu konuyu görüşsünler. Yine üzülerek ifade ederim ki iki hafta önce milletin bu acil talebiyle ilgili, ilgili milletvekili arkadaşlarımız Genel Kurul Salonu'ndayken Cumhur koalisyonuna mensup milletvekillerinin ise Genel Kurulu çalıştırmamak için Genel Kurulun dışında beklediklerini, zaman zaman kapıdan kafalarını uzatarak "Acaba yeterli çoğunluk sağlandı mı?" diye baktıklarını, yeterli çoğunluk sağlandıktan sonra da Genel Kurula girdiklerini gördük. Bu âdeta şunu ispat etti: Tok olan iktidar, aç olan milletin hâlinde ne anlar. Dolayısıyla bugün de bu oyunun maalesef ilk bölümünü hep beraber yaşadık; yine Genel Kurul Salonu'nda hazır olması gereken milletvekilleri hazırda ama yine Cumhur koalisyonuna mensup olan milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nun dışında bekleyerek yine oturumun açılmaması için üzerlerine düşen vazifeyi bihakkın yerine getirdiklerini gördük.

Buradan Cumhur koalisyonunun değerli milletvekillerine seslenmek istiyorum: Yasama maalesef her geçen gün yürütmeye karşı olan etkisini azaltıyor. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtiğiniz zaman referandumda meydan meydan gezerek "Yeni dönemde yürütme kendi işini yapacak, yasama ise kendi işini yapacak ve bu şekilde kuvvetler ayrılığını tesis edeceğiz." diyerek millettan destek istediniz. Bırakın yasamayı asli fonksiyonuna dönüştürmeyi, neredeyse yargının işini bile yürütme eliyle yapar hâlâ geldiniz. Bu düzen bu şekilde yürümez, bu düzenden bu millete bir hayır çıkmaz.

Bugün de Türkiye Büyük Millet Meclisinde 263 milletvekiliyle, azınlıkla da olsa kendisini destekleyen ortaklarıyla beraber Meclis çoğunluğunu elinde bulunduran bir Adalet ve Kalkınma Partisi var. Dolayısıyla Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekillerine yüklediği misyonu ilgili nereden nereye savrulduğunu birkaç örnekle ifade etmek gerekir. Henüz daha kurulduğu ilk günlerde tamamına yakını Fazilet Partisinin eski milletvekillerinden... Ki Fazilet Partisinin kapatılması için bir kısım milletvekillerinin temennide, bir kısım milletvekillerinin de lobi faaliyetlerinde bulunduğunu da çok iyi biliyoruz. Fazilet Partisi kapatıldıktan sonra Fazilet Partisinin bir kısım milletvekilleriyle oluşan Adalet ve Kalkınma Partisinin 2001 yılındaki ilk Meclis grup toplantısında o günkü Genel Başkan Sayın Recep Tayyip Erdoğan "Milletvekilleri el kaldırma makineleri değildir." diyerek milletvekillerine önemli ve çok mühim bir misyon yüklemişti. Ardından, 3 Kasım 2002 seçimlerinde yüzde 34 oy almasına rağmen Meclisin yüzde 66'sını 363 milletvekiliyle temsil eden Adalet ve Kalkınma Partisinin seçimden sonra, 10 Kasım 2002'de yaptığı grup toplantısında yine Sayın Erdoğan'ın "AK PARTİ iktidarında milletvekillerinin otomatik olarak 'evet' ve 'hayır' dediği bir Meclis olmayacak." şeklinde bir vaadi vardı. Oysaki geldiğimiz noktada, bırakın AK PARTİ iktidarında milletvekillerinin otomatik olarak "evet" ve "hayır" dediği bir Meclis olmamasını, milletvekillerinin Meclise otomatik olarak girip çıktığı bir Meclis düzeniyle maalesef yüz yüzeyiz. Bu da meşhur bir atasözümüz olan "Allah kişiyi iddiasından vurur ve yine Allah iddiasından kişiyi sınırmış." sözünün ne kadar doğru bir atasözü olduğunu bizlere bir kez daha gösteriyor.

Yine, Sayın Erdoğan 19 Kasım 2002'de iktidar partisinin Genel Başkanı olarak milletvekillerine, kamuoyuna açık bir toplantıda hitap ederken şu şekilde ifade ediyordu: "Gün gün, ay ay yürütmenin yani Bakanlar Kurulumuzun icraatlarını denetleyin çünkü sizin 2 temel görevinizden biri de yasama görevinizin yanında denetleme görevidir. 'Mecliste hükûmeti denetleme görevini muhalefet partilerine mensup milletvekilleri yapar.' anlayışını bugünden itibaren tarihe karıştırmalıyız." "Hükûmete mensup milletvekilleri Hükûmet kendilerinden nasıl davranmalarını istiyorsa öyle davranırlardı, Hükûmet elini kaldırı dediğinde kaldırır, indir dediğinde indirirlerdi." demeyin sakın, bu anlayış AK PARTİ iktidarının ilk gününde tarihe gömülmüştür, bunu bilin." iddiasında bulunmuştu. Geline nokta, iktidarlardan denetleyen Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerini bir tarafa bırakın, kendi iktidarlardan denetlemek isteyen muhalefet milletvekillerini dahi İç Tüzük oyunları ile çalıştırmamaya çalışan bir Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu görüyoruz.

Yine, o meşhur atasözümüzü hatırlatmak isterim ki: Allah kişiyi iddiasından vurur ve yine iddiasından sınırmış. Gerçi Sayın Erdoğan hep bu taleplerini söz konusu kendisi olmadığı zaman dile getirirdi. Mesela, kendisi Genel Başkanken ilk Hükûmette Sayın Abdullah Gül Başbakanı dolayısıyla o iktidarı denetlemek kendisi için konforluymuştu. Yine, kendisi 2002 Kasımında milletvekili değildi, milletvekili değilken milletvekillerinden talepte bulunmak konforluymuştu ama kendisi Başbakan olunca bütün bunları unuttu. Yine, kendisi Başbakanken Ahmet Necdet Sezer'in bir Cumhurbaşkanı olarak davranması gerektiğini ifade etmişti ama kendisi Başbakanlıktan Cumhurbaşkanlığına geçtikten sonra Başbakan olan Sayın Ahmet Davutoğlu'nun âdeta bir emanetçi gibi davranmasını talep etmişti, onu Sayın Davutoğlu kabul etmediği için de ülke bambaşka bir noktaya doğru evrilmişti.

Buradan tekrar hatırlatmak istiyorum: Cömert olmak için fakirken vaatle bulunmak önemli değil, zenginken cömertliğin kıymeti bilinir. Bir iktidar partisinin de yetkiyi ne şekilde kullanacağı muhalefetteyken değil, iktidardayken belli olur. Bu hususları da Adalet ve Kalkınma Partisindeki değerli arkadaşlarımıza tekrar hatırlatmak istiyorum.

Bütün bunları niçin ifade ediyorum? Çünkü sizin ne olduğunuza, bugün nerelere geldiğinize dair eminim yaşanmış olan birçok örnek ve sizin yaşatmışlıklarınız var. Onun için, bu konularla ilgili ziyadesiyle örnek var ve bizim de önümüzde beş yıllık uzun bir süre var. Dolayısıyla, sadece bu konularla ilgili örneklerle sınırlı tutarak Sayın Erdoğan'ın büyük hayallerle kurduğu -ki biz o hayallerin ne olduğunu çok iyi biliyoruz- partisinin ilk yıllarında çizdiği milletvekili misyonuna dönüp yasamayı birlikte güçlendirmeyi teklif ediyorum. Gelin, el kaldırıp el indiren makineler olmadığınızı, iktidarı denetlemenin sadece muhalefetin değil, aynı zamanda iktidara mensup milletvekillerinin de görevi olduğunu herkese gösterelim.

Bunları tekrardan ifade etmemin sebebi şu: Emin olun sizleri mahcup etmek yada üzmem için bunları söylemiyorum, sizlerin de mensubu olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını hep beraber yükseltelim diye ifade ediyorum. Yine iki hafta önce milletin bu meseleleri görüşsün diye biz bir talepte bulunurken maalesef bunu reddetmişsiniz ama hiç olmazsa gelin bugün bu konuyu hep beraber enine boyuna müzakere edelim çünkü gerçekten milletimizin bu konuda çok önemli beklentileri var, bu beklentilere bigâne kalmamış olalım.

Değerli milletvekilleri, bugün toplanma sebebimiz, bitmeyen, daha doğrusu belki de bitmesi istenilmeyen bir yazgımızdan, doğamızın, ormanlarımızın, tarım alanlarımızın, derelerimizin, hatta şehirlerimizin talan ve tahrip edilmesinden kaynaklı doğa katliamlarını konuşmak ve bir çözüm bulmaktır. Değerli milletvekilleri, son yıllarda iktidar ve liderinin işine geldiği zaman itibar ettiği ama genellikle kendilerine bir yük olarak gördükleri Anayasa'mızın 56'ncı maddesi "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." demektedir. Yanlış anlaşılırsa tekrar edeyim "sağlıklı ve dengeli bir çevre" diyor ve ekliyor "herkes" yani sadece zenginleriniz değil, bir avuç rantçıların değil, zenginlerinizle birlikte fakirleriniz, emekçileriniz, köylüleriniz ve kısaca tüm fertleriyle birlikte 85 milyon milletimiz diyor. Bu sebeple sadece zenginlerinizin, sadece rantçıların çıkarlarını düşünmeyin, gelin hep beraber bu 85 milyonun çıkarlarını düşünelim. Bu hüküm, çevremizi yani doğamızı, yaşam alanlarımızı geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevrenin kirlenmesini önlemek adına devlete gerçekten çok ciddi sorumluluklar yüklemektedir. Yine, Anayasa'mızın 169'uncu maddesi "Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz." derken tam da bunun yapılmaması hâlinde ne kadar büyük bir suç işlendiğine atıfta bulunmaktadır ama bugün, kolluk kuvvetlerine verdiğiniz görev ve yaptırdığınız işler âdeta ormanları tahrip edenleri savunan, ormanlara sahip çıkanları cezalandıran bir tutuma dönüşmüştür.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu arada, sizlere yakın tarihimizden küçük bir hatırlatma yapmak istiyorum "Lozan'dan sonra, AK PARTİ'den önce-AK PARTİ'den sonra" diye. Hani iktidar ve destek veren bir kısım trollerin, işine geldiği zaman "hezimet" işine geldiği zaman da "zafer" olarak ilan ettiği bir Lozan Anlaşmamız var ya ve bir de onun gizli olmayan maddeleri var ya, işte buna göre yer altındaki madenlerimizi çıkaramıyor, petrol ve doğal gaz arayamıyor, madenlerimizi de yabancılara peşkeş çekiyorduk ya, o hâlde iktidar ve yandaşlarını üzecek bir bilgiyi bu vesileyle kamuoyuyla paylaşmak istiyorum: O iş öyle değil, cumhuriyet ilan edilir edilmez yapılan ilk işlerden biri, yabancılara tanınan imtiyazlara son verilerek madenlerin devletleştirilmesi olmuştur, özellikle Osmanlı'nın son dönemlerinde yabancılara verilen bütün maden çıkarma imtiyazları geri alınmıştır. Bu sayede yer altı kaynaklarımız başta olmak üzere tüm varlıklarımızın birileri tarafından yağmalanmasının önüne geçilmiştir ve iddia edildiği gibi Lozan'da yabancılara maden çıkarma hakkı falan da verilmemiştir. Ama gelgelelim AK PARTİ'den sonraya, Lozan'dan AK PARTİ'ye, AK PARTİ'den sonraya. AK PARTİ'nin 2004 yılında çıkardığı 5177 sayılı Kanun'la, cumhuriyetin ilanından AK PARTİ'nin iktidara geldiği 2003 yılına kadar ne kadar maden ruhsatı verilmiş size iletirim; 1.168 maden. 2003 yılından yani AK PARTİ'nin yabancılara maden arama ruhsatı izni verdiği tarihten sonra, 2019 itibarıyla yaklaşık 150 bin. Yani Lozan'dan sonra madenlerimiz yabancılara verilememişken 2004 yılında, AK PARTİ'den sonra ise neredeyse maden ruhsatlarının büyük bir çoğunluğu maalesef yabancı şirketler eliyle dışarıya peşkeş çekilecek durumdadır. O tarihten yani 2019'dan sonra, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yükselişe geçtik, uçmaya başladık; o 150 bin ruhsat bugün 350 bine mi, 400 bine mi vardı, varın onu da siz hesap edin!

Şimdi, bir kısım iktidar şakşakçıları çıkıp bu sayıları da "kaynaklarımızı değerlendirme" olarak sunmaya çalışacak ama her nedense kaynaklarımız sadece bir avuç zenginlerimizi ihyâ ediyor. Her işinizde nimet size, külfet millete. Kaynaklarımızı değerlendirirsek bu kaynaklar niçin milletin ekonomisine yansımıyor da sadece bir avuç şirketin ya da birilerinin, sermaye hamallığı yapanların bilançolarına yansıyor?

Saygıdeğer milletvekilleri, iktidar partisi ve destekçilerinin devriktidarlarında, maalesef ülkemizin her bir köşesi yağmalanacak bir darülharp diyarı olarak görülmektedir; ne derelerimiz ne ormanlarımız ne tarım alanlarımız, hatta tarihî ve sit alanlarımız bu durumdan varestede tutulamamıştır. Tek derdi bir an önce yandaşlara "ruhsat" adı altında yağma izni vermek olan ve verdikten sonra da aradan çekilen, ihtiyaç olduğunda ise kanunla, kararnameyle, kararlarla ya da kamulaştırmalarla tekrar yardıma koşan iktidar, bilinçli bir şekilde bu firmalarla insanları karşı karşıya getirmeye çalışmakta ve her zamanki gibi, süttten çıkmış ak kaşık gibi bu olaydan sıyrılmaya çalışmaktadır.

Muğla'mız başta olmak üzere, ülkemizin en önemli sorunlarından biri, termik santraller, mermer ocakları ve maden sahalarında yürütülen faaliyetlerin mevzuata aykırı şekilde yapılmasıdır. Yaşanan çevre kirliliği ve doğa katliamlarının en büyük sebebi de budur. Hani "Sen yürü, kanun arkandan gelir." demişlerdi ya, maalesef bu anlayışı her sahada sürdüren ve işi engelleyecek her olumsuzluğu görmeyerek "Sen başla, biz onu bir şekilde hallederiz; ÇED raporu gerekirse onu çözeriz, yürütmeyi durdurma kararı varsa onu çözeriz, başka sıkıntıların varsa onu çözeriz, dövizden TL'ye döneriz, olmadı kararname çıkarırız, olmadı teşvikler veririz" pervasızlığıyla maalesef çevre ve doğa katledilmeye devam edilmektedir. Madencilikle uğraşan şirketlerin faaliyette bulundukları alanlar maalesef mevzuata aykırı bir şekilde tekrar doğaya kazandırılmak için ağaçlandırılmamaktadır. Kanunun boşluklarından yararlanıp -ki kimlerin kanun boşluğundan yararlandığı ve kanuna takılmadığına dair veciz atasözlerimiz var ama Meclisin mehabetine aykırı olur diye onu ifade etmek istemiyorum- ormanlarımız ve yaşam alanlarımız bu şekilde pervasızca kaderine terk ediliyor.

Değerli milletvekilleri, Milas-Bodrum Havalimanı'nı kullananlarınız olmuştur. Dünyanın en güzel coğrafyalarından biri olan bu yere gelen insanlar şehre gelirken uçaktan aşağıya baktıklarında cennetten bir köşe hayal ederken maalesef artık kapkara bir görüntüyle karşılaşmaktadırlar. Bu ülkenin varlıklarının ekonomimize kazandırılması, yeni istihdam alanlarının oluşturulması ve her şeyden önce yurt dışına olan enerji bağımlılığımızın sona erdirilmesi millî bir görevdir. Kimse "Madenlerimizi çıkarmayalım, ekonomimize katkı sağlamayalım." demiyor, şirketler daha fazla kâr etsin diye ormanlarımızın, derelerimizin vahşice talan edilmesinedir itirazlarımız. Bu yerleri yurt bilen insanların hassasiyetlerini, hatıralarını, geçmişlerini hiçe sayarak, hoyratça bir üslupla ne yapmaya çalışıyorsunuz? O insanlar bu ülkenin vatandaşı değil mi, niçin dediklerini dinlemiyor ya da anlamaya çalışmıyorsunuz? Allah aşkına, daha sizler, bizler yokken bu insanlar buradaydılar; bu ağaçları, bu zeytinlikleri kendi elleriyle büyüttüler; aldıkları ürünlerden kızlarını gelin, oğullarını güvey ettiler, bir yuvaları oldu; hayvanlarını otlatıyorlar, ekmeklerini taştan çıkararak helal lokma yediler, çantacılık yapmadılar. Bu yüzden bu insanları da dinleyin, zulmetmeyin, hakaret etmeyin, yok saymayın bu feryatları. Sihirli sözcükleriniz olan -ki geçmişte de sizler mücadele ederken bu sözler sizlere karşı da sıklıkla kullanılırdı- "vatan hainleri" "terörist" "marjinal gruplar" "ülkeyi karıştırmak isteyen bir grup azınlık" gibi yaftalamalarla bu konuları geçiştirmeyin. Varsa yasa dışı emeli olanlar, bunları da bulup ortaya çıkarmak kolluk kuvvetlerimizin ve yargılamalarını yapmak da elbette adli mercilerimizin işidir ama lütfen, bu sihirli sözcüklerle ne kendinizi ne de bu milleti aldatmayın.

Bakin, buradan, bu kürsüden tekrar ifade ediyorum ki Akbelen'de olan bütün bu hoyratlıkların müsebbibi iktidarınızdır. Başka yerlerde de aynısını yaptınız, Karadeniz'in derelerini kuruturken, Kaz Dağları'nda cennet doğamız katledilirken aynı taktiği yine uyguladınız. Sanki bütün bu işlerin sorumlusu sadece şirketlermiş gibi görünmez adamlar olmaya çalışmayın. Oysaki şirketler kâr hırsıyla size olmadık taleplerle gelebilirler, siz o talepleri "bal tutan parmağını yalar" hesabıyla değerlendirirseniz millete ihanet

etmiş olursunuz.

Değerli milletvekilleri, bunların birçoğu -vatan hassasiyeti- vatani "yağma Hasan'ın böreği" gören vatansızların işleridir. Sizlere şuradan ifade ediyorum: Vatan nedir, söyleyeyim mi? Vatan, bir gelecek ülküsüdür. Vatan, yurttaşların saadetidir. Vatan, insanına aş ve iş verebilmektir. Vatan, ülkeye aidiyet duygusudur. Vatan, sınırları namus bilmektir. Vatan, ırmağın akışının yanında, kurutulmaması için ölüncüye kadar beklemektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Vatan, ormanına, yaylasına, deresine, ekip biçtiği kıraça ve hatta defnedileceği 2 metre toprağa sahip çıkmaktır. Vatan, hiçbir vatandaşın aç ve açıkta bırakılmamasıdır. Peki, bu iktidar ne yapıyor? Tüm bunların altını oyup bir de üstüne vatan-millet goygoyu yapıyor. Yahu, siz vatani iş yerinizin yazar kasası olarak gören bir zihniyetsiniz; sizler kim, vatansever olmak kim? Sizden olsa olsa parasever bir mirasyedi olur. Bu ülkenin tüm değerlerini "özelleştirme" adı altında satıp peşkeş çekenlersiniz sizler.

Dolayısıyla bütün bu söz ve görüşleri ortaya koymamızın tek bir sebebi var: Gelin, el kaldırıp el indirme makineleri olmadığınızı, iktidarı denetleme görevinin 600 milletvekiliyle hep beraber hepimizin görevi olduğunu dosta düşmana haykırılım, Meclisin iradesine sahip çıkılım diyorum.

Sayın Başkanı, heyetini ve siz hazırunu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muğla ilimizin Milas ilçesinde bulunan Akbelen Ormanı'ndaki kömür sahasını genişletme çalışmaları hakkında görüşlerimizi ifade etmek üzere İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum.

Muhterem milletvekilleri, Akbelen sahasındaki çalışmalar dört yıldır devam eden bir süreçtir; bölgede daha önce yine çam ağaçları kesilmiş, Zeytin Yasası yönetmelik değişikliğiyle delinmiş ve zeytin ağaçları kesilmiştir. Biz de Anayasa ve kanuna aykırı bu yönetmelik değişikliğinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Mart 2022'de dava açmış idik. Talebimiz doğrultusunda yönetmelik değişikliğinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş ve bu karar Danıştay tarafından onaylanmıştır, dava süreci devam etmektedir. Son olarak da 24 Temmuz günü Akbelen Ormanı'ndaki çam ağaçlarının kesim işlemi hızlandırılmıştır, kamuoyunun yoğun tepkisi ve itirazları ise görmezden gelinmiştir.

İYİ Parti olarak, yer üstü kaynaklarımızı da yer altındaki kaynaklarımızı da ülkemizin zenginliği olarak gören ve bunları korumamız gerektiğine inanan bir bakış açısına sahibiz. Bizim arayışımız ve itirazımız kaynaklarımızın birbirine zarar vermeden değerlendirilmesi ve gelecek nesillere korunarak aktarılmasıdır.

Peki, Akbelen'de yaşananlar nelerdir? 24 Temmuz Pazartesi günü sabah saat beş itibarıyla kömür sahasını genişletmek üzere Akbelen Ormanı'nda ağaç kesimi başlatılmış ve binlerce ağaç kesilmiştir; maalesef bu genişletme sürecinde ekolojik dengenin bozulması göz ardı edilerek binlerce ağaç kesilmiştir. 2021 yılındaki büyük orman yangınlarında kaybettiğimiz on binlerce ağacın ardından bu şekilde bir ağaç katliamı yapmanın hiçbir makul gerekçesi yoktur.

Vahşi maden çıkarma yöntemlerinden ve fosil kaynaklara dayalı enerji üretiminden vazgeçilerek çevreye zarar vermeyen, daha modern yöntemlerle ham madde elde etmek mümkün iken bugün Akbelen'de yaşananlar tercihlerden kaynaklanan kronik bir sorunun devamıdır. Bu sorun, korunması gereken alanlar başta olmak üzere, doğayı ve doğal kaynaklarımızı feda etmek uğruna, belirli kesimlerin menfaat elde etmesi noktasında tükenmeyen ısrarın yansımasıdır; aynı zamanda, vahşi madencilik faaliyetleriyle kömüre dayalı enerji üretiminden vazgeçilmesinin sonucudur. Hâl böyle olunca, Türkiye'nin enerji üretiminde kömüre olan bağımlılığı devam etmektedir.

Nitekim, Enerji Bakanlığının verilerine göre, 2022 yılında elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 35'i kömürden sağlanmıştır. 2023 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla ise kurulu enerji gücümüzün yaklaşık yüzde 21'i kömüre dayalı tesislerden oluşmaktadır. Son yıllarda etkisi giderek şiddetlenen kuraklıklar ve artan doğal gaz fiyatları dolayısıyla iktidarın kömürden enerji üretme eğilimi de aynı oranda artmaktadır. Hâl böyle olunca, Türkiye'nin sera gazı emisyonu 1990-2020 yılları arasındaki otuz yılda yaklaşık 2,5 kat artmıştır. Kömürlü elektrik santrallerine bağılıktan dolayı büyük şehirlerde ve sanayileşmiş bölgelerde hava kalitesi Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen kriterlerin çok altında kalmıştır.

Muhterem milletvekilleri, Akbelen Ormanı'ndaki ağaçların kesilmesine neden olan Yeniköy Termik Santrali 1986 yılında devreye sokulmuştur. Kemerköy Termik Santrali ise 1994 yılında devreye alınmıştır. 2017 yılında yapılan bir araştırmaya göre, 1992-2017 yılları arasında geçen sürede Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy Termik Santrallerinin yaklaşık 360 milyon ton karbondioksidi atmosfere saldırdığı hesaplanmaktadır. Bu santraller 2043 yılına kadar çalıştırıldığı takdirde yaklaşık 300 milyon ton karbondioksidi atmosfere salacakları tahmin edilmektedir. Bilindiği gibi, termik santrallerin doğal ömrü otuz-otuz beş yıldır ve bu 2 santral de doğal ömrünü doldurmak üzeredir. Kamuoyunca malum olduğu üzere Muğla'daki santraller, sistemleri mevzuata uygun olmamasına ve kirleticilikleri sınır değerlerin üzerinde olmasına karşın geçici faaliyet belgesiyle çalıştırılmaktadır.

Türkiye, fosil yakıtlara dayalı enerji üretim anlayışından, çevreye ve doğaya zararlı enerji arzından doğaya ve insana kalıcı tahribatları önlemek için çok geç olmadan vazgeçmeyi gündemine almalıdır fakat iktidar, fosil yakıtlara dayalı enerji elde etme ısrarına devam etmektedir. Bu, tamamen iktidarın bir tercihidir ancak bu tercih doğaya, insanımıza, çevreye zarar veren ve gelecek nesillere daha kötü bir miras bırakmamıza neden olacak kötü bir tercihtir. Hâlbuki Türkiye, doğaya zarar vermeyen çok çeşitli kaynaklardan ihtiyacı olan enerjiyi elde edebilir. Yapılacak şey, enterkonnekte sistemin bu doğrultuda revize edilmesidir.

Kömürden enerji üreten termik santraller ve kömüre bağımlılık, günümüzde tüm dünyanın en çok tartıştığı konuların başında gelmektedir, sebebiyse kömüre dayalı enerji üretiminin elde ediliş şekli bakımından modern yöntemlerin gerisinde kalması ve çevreye verdiği zararlardır. Kömür madenciliği ne yazık ki tabiatı gereği ekolojik bir yıkıma sebep olmaktadır. Aynı şekilde, kömür tüketen termik santraller de hem doğaya hem de insan sağlığına telafisi mümkün olmayan benzer zararlar vermektedir. Bu olumsuzlukların başında ise hava kirliliği gelmektedir. Uzmanlar termik santrallerin çevresindeki 90 kilometrelik bölgenin üstüne yılda hektar başına 50 kilogram kükürtdioksit eş değer asit çökmekte olduğunu belirtmektedirler. Bu asit kirliliği de bölgedeki ormanları tahrip etmekte, zeytin ve benzeri ağaçların çiçeklerini yakarak verimini düşürmektedir. Yatağan ve Milas ilçelerimiz de bu asit çökmesinden ve hava kirliliğinden oldukça fazla etkilenmiştir. Dünya Sağlık Örgütünün belirlediği sınır değerlerin katbekat üzerindeki hava kirliliği, bölge insanının sağlığına ve canlı yaşamına çok büyük bir tehdit oluşturmaktadır.

Kömüre dayalı elektrik üretiminin sonucunda Türkiye'nin yıllık olarak atmosfere saldırdığı karbondioksitin yaklaşık yüzde 15'i sadece Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinden kaynaklanmaktadır. Muğla'nın karbon ayak izinin yani toplam sera gazı emisyonlarının yüzde 65'i sadece Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy Termik Santrallerinden meydana gelmektedir. Türkiye'deki sağlık harcamalarının yüzde 27'si termik santrallerin neden olduğu hava kirliliğine bağlı olarak gelişen sağlık problemlerine harcanmaktadır. Termik santrallerin bulunduğu her bölgedeki olduğu gibi Yeniköy, Kemerköy ve Yatağan Termik Santrallerinin yarattığı hava kirliliği sebebiyle de bölgede binlerce vatandaşımızın olumsuz etkilendiği gözlemlenmektedir.

Termik santraller bölgenin sosyoekonomik yapısını da derinden etkilemektedir. Çok sayıda köyün yeri değiştirilmek zorunda kalmıştır. Santrallerin kapasite artırımı, ömürlerinin uzatılması ve maden ruhsat alanlarının tamamının işletmeye alınması planları gerçekleşirse bölgedeki binlerce vatandaşımız doğrudan veya dolaylı olarak yerinden edilecektir.

Muhterem milletvekilleri, fosil kaynaklara dayalı enerji üretiminin yarattığı bir diğer olumsuzluk ise tarımsal üretime verilen zarardır. Santrallerden çıkan küller meyve ve sebzelerin üzerini kaplamakta, bitkileri zehirlemekte ve kurutmaktadır. Termik santrallerinin yarattığı hava kirliliği asit yağmurlarına neden olmaktadır, asit yağmurları da toprağın dengesini bozmakta ve tarımsal verimi azaltmaktadır. Santral bacalarından çıkan zehirli tozlar ve asitler bitki örtüsüne zarar vermekte, tarımsal besinler gıda yoluyla da insan sağlığına zarar vermektedir.

Termik santrallerden kaynaklanan bir diğer olumsuzluk ise bu santrallerin çok ciddi boyutlara ulaşan su tüketimidir. Yatağan'daki santral bir yılda 45 bin nüfuslu Yatağan ilçemizin 7,5 katından fazla su tüketmektedir. Yine aynı şekilde Yeniköy'deki termik santralin su tüketimi Milas ilçemizin yıllık kentsel su tüketiminin 2,5 katına yakındır.

Muhterem milletvekilleri, TEMA Vakfının bir raporuna göre Muğla'nın toplam yüz ölçümünün yüzde 59'u madenler için ruhsatlandırılmıştır, orman alanlarının ise yüzde 65'i madenler için ruhsatlandırılmıştır. Uluslararası koruma kriterlerine göre belirlenen ve nadir flora ve fauna barındıran dünya ölçeğindeki önemli ekosistemler bu alanların içindedir. Muğla'da tarım alanlarının yüzde 48'i madenler için ruhsatlandırılmıştır. Bu tarım alanlarının ciddi bir bölümü özel kanunla koruma altında olan zeytinlik alanlardan oluşmaktadır. Türkiye'nin en yaşlı karaçam ormanı ve eşsiz yaban hayatıyla mutlak koruma statüsüne sahip Kartal Gölü ve Tabiatı Koruma Alanı'nın tamamı madenler için ruhsatlandırılmıştır. Yine, arkeolojik sit alanı gibi kültür varlıklarının da yüzde 66'sı madenler için ruhsatlandırılmıştır.

Bilindiği üzere, madencilik faaliyetleri arazinin topoğrafyasını, jeolojik yapısını, su rejimini, yerel iklimini, flora ve faunası ile peyzajını tamamen değiştirmektedir. Açık ocak kömür madeni işletmeciliği ise arazi bozulmasının ve ekosistemlere müdahalenin en görünür olduğu madencilik yöntemidir. Açık ocak kömür madenciliğinde yeryüzünden 5 ila 100 metre derinlikteki kömür damarına ulaşabilmek için rezervlerin üstündeki ağaçlar kesilmektedir, tarım ve ormancılık faaliyetleri için çok önemli olan ve milyonlarca yılda oluşan verimli üst toprak sıyrılır. Kesilen ağaçlar ve sıyrılan verimli üst toprakla birlikte orman ekosisteminin tüm canlı bileşenleri büyük oranda ya da tamamen yok edilmektedir. Dolayısıyla, bu alanda biyolojik çeşitlilik azalmaktadır. Su tutma işlevi olan bitki örtüsü ve üst toprağın yok edildiği alanlar ise erozyona uğramaktadır.

Akbelen'le ilgili iktidar tarafından yapılan açıklamalarda, kamuoyunun ormanların yok edildiği itirazına karşı, 6-7 milyar civarında fidanın toprakla buluşturulduğu ifade edilmektedir ancak dünyanın hiçbir yerinde toprakla buluşan fidan sayısı ormanlaştırma ve ağaçlandırma kapsamında sayılmamaktadır. Verilen sayıların içine okul, hastane ve benzeri kamu kurumlarının bahçelerine dikilen fidanlar, belediyelerin süs amaçlı diktiği bitkiler ve toprağa atılan her türlü tohum dâhil edilmektedir. Elbette bunlara karşı değil ancak bunların yüzyıllar içinde oluşan ve büyük bir ekolojik sistemi barındıran ormanların yok edilmesine karşılık bir çözüm olarak sunulması en yalın hâliyle bilimsellikten uzaktır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin enerji politikalarını köklü bir şekilde değiştirmesi, kaynakların etkin kullanımı ve sürdürülebilir yöntemlerle enerji üretimini sağlaması elzemdir. Dolayısıyla, daha fazla zaman kaybetmeden bazı adımların atılması gerekmektedir. Küresel Ayak İzi Ağı, 2023 yılında dünyanın doğal kaynaklarını tüketme hızımızın 2 Ağustos itibarıyla sınırı aştığını duyurdu; bu durum, bir yıl boyunca kullanılabilecek doğal kaynakları tamamen tükettiğimiz anlamına gelmektedir. Küresel Ayak İzi Ağı'nın raporuna göre, Türkiye ise yıllık doğal kaynaklarını 22 Haziran itibarıyla yani yılın ilk altı ayında tüketmiştir. Bu hızlı tüketim oranı, kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasının herkes için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. İklim değişikliğine bağlı sorunların tüm dünyada artması neticesinde, genel ekonomi ve ticaret politikaları, iklim sorununu göz önünde bulunduran ve küresel ısınmayı kontrol altına alan bir yaklaşımla, sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyüme sağlanmasına yönelik şekilde oluşturulmaktadır.

Bildiğiniz üzere, Avrupa Birliğinin 2019'da duyurduğu Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlanması amacıyla, Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı oluşturulmuştur. 16 Temmuz 2021 tarihli Cumhurbaşkanlığı genelgesinde de Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenmesi ve görevlerin titizlikle yerine getirilmesi belirtilmiştir. Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nda temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı konusunda adımlar atılması gerektiği, enerji kaynakları ile tabii kaynakların verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirileceği belirtilmiştir.

Cumhurbaşkanlığınca hazırlanan 2019-2023 yıllarına ilişkin On Birinci Kalkınma Planı'nda da ülkemizin coğrafi konumu itibarıyla iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer aldığı belirtilmektedir. Ayrıca, ormansızlaşma, çölleşme ve arazi bozulmasıyla mücadele konularında da hem Yeşil Mutabakat'ta hem de On Birinci Kalkınma Planı'nda gerekli adımların atılacağı yer almaktadır.

Mevzuatta bütün bu düzenlemeler yapılmasına rağmen uygulama yoktur, mevzuatın uygulamaya dönüşmemesi sorunu burada da ne yazık ki devam etmektedir. Yeşil dönüşüm sürecinde bölgesel ve ulusal planların hızlı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Enerji politikalarındaki dönüşüm özellikle Muğla, Aydın ve Denizli gibi kömür madenciliğinin yoğun olduğu bölgelerde acil bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Zira sosyal ve ekonomik yönden kömür madenciliğiyle geçimlerini sağlayan vatandaşlarımızın, işçilerimizin mağdur edilmemesi çok önemlidir. Bu bölgedeki binlerce işçinin aileleriyle birlikte mağdur olmamaları için iş olanaklarının yaratılması, bunun için gerekli planlamaların somut olarak uygulamaya konulması şarttır.

Bölgede son yirmi yılda biriken kümülatif kirliliğin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir. Kömür üretim sahaları ve santrallerinden etkilenen ekosistemlerin rehabilitasyonu için kapsamlı bilimsel planlar hazırlanmalı ve vakit kaybetmeden uygulanmalıdır. Kömür tüketiminin sebep olduğu kirlilikten etkilenen vatandaşlarımız için halk sağlığı izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bölgedeki termik santraller ve madenler başta olmak üzere tüm kömürlü termik santrallerin ÇED süreçlerine santrale kömür taşıyan ve sonrasında atık bertarafını sağlayacak tesisler de dâhil edilerek bütüncül bir yaklaşım izlenmesi gerekmektedir. Kömür madenciliğinden etkilenen bölgeler ve termik santrallere kamu bütçesinden ayrılan teşvik ve destekler yeşil politikalara, iklim değişikliğiyle mücadele konusunda yenilenebilir enerji üretim projelerine ve işçilerin mağdur olmamaları için atılması gereken adımlara harcanmalıdır. Özellikle Muğla için bir an önce gerçekçi bir iklim değişikliği eylem planı hazırlanmalı ve düşük karbonlu bir sürece adil geçiş için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Türkiye'nin yeşil dönüşümü gerçekleştirilmesi ve Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlaması öncelikli politika hedefi olarak belirlenmelidir. Ayrıca, mevcut verilere göre karbon emisyonu konusunda ülkemizin 2053 yılı net sıfır emisyon hedefine ulaşamayacağı görülmektedir; buna yönelik adımların atılması gerekmektedir. Yer üstündeki ve altındaki kaynaklarımızı korumak, iklim değişikliğiyle mücadele için fosil yakıtlara bağlı enerji üretiminden vazgeçmek ve daha yeşil bir Türkiye yaratmak bizim gelecek nesillere karşı bir sorumluluğumuzdur.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi tamamlarken yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Erkan Akçay.
Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)
MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi

Grubunun Anayasa'nın 98'inci maddesi uyarınca genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisimizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, genel görüşme önergesinin gerekçesinde Yeniköy ve Kemerköy Termik Santrallerini işleten firmanın orman kesim izninin 2021 yılında dolmasına rağmen Muğla Milas ilçesi İkizköy mevkiisindeki Akbelen Ormanı'nda izinsiz ağaç kesimi yaptığı, güvenlik birimleri tarafından ağaç kesimini protesto eden vatandaşlara orantısız güç kullanıldığı iddia edilmektedir. Konunun bütün boyutlarıyla anlaşılabilmesi için meseleyi başta hukuki, idari, teknik ve siyasi yönleriyle ele almakta fayda görüyoruz. Bu çerçevede, öncelikle, Türkiye'nin enerjiye olan ihtiyacı, elektrik üretimi, enerji arz güvenliği, Yeniköy-Kemerköy Termik Santrallerinin durumu, insan sağlığı, doğa ve çevrenin korunması için alınması gereken tedbirler, Akbelen'in hukuki durumu, maden ruhsatı ve ağaç kesim izniyle ilgili bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Enerji, bütün insanların ihtiyacı olduğu kadar ülkelerin ekonomik kalkınması ve sosyal refahı için çok önemli bir faktördür. Ülkemiz enerjide büyük ölçüde dışa bağımlıdır. 2022 yılında elektrik üretiminin yüzde 34,6'sı kömürden, yüzde 22,2'si doğal gazdan, yüzde 20'si hidrolik enerjiden, yüzde 10'u rüzgârdan, yüzde 5'i güneşten, yüzde 3'ü jeotermal enerjiden ve yüzde 4'ü de diğer kaynaklardan elde edilmiştir. Görüldüğü üzere, enerjide dışa bağımlılığın önlenmesinde yerli kömürün payı büyüktür. Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede enerji arz güvenliği sorunu gündeme gelmiş, kömür ve madencilik faaliyetleri yeniden hız kazanmış ve kömür kaynaklı elektrik üretimi artmıştır. 3.100 kişinin istihdam edildiği Yeniköy-Kemerköy Santrallerinde yerli kömür kullanılmaktadır. Bu santraller, Türkiye'nin elektrik ihtiyacının ortalama yüzde 2,5'ini sağlamakta ve 2 milyondan fazla hanenin elektrik ihtiyacını karşılamaktadır. Santrallerde elektrik üretimi yerli linyitten yapıldığı için cari açığın azaltılmasına her yıl ortalama 1 milyar dolar katkı sağlamaktadır. Bu santrallerin enerji arz güvenliği için stratejik bir öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Ancak bu santraller ne kadar stratejik olursa olsun, kanunlara uygun hareket edilmesi, insan sağlığı, doğa ve çevreye zarar vermemesi gerekmektedir. Gerekli önlemler alınmadığı takdirde, termik santrallerin insan sağlığına, doğaya ve çevreye bazı zararları olmaktadır. Termik santralleri bu açılarından da değerlendirmek elzemdir.

Termik santrallerin en büyük zararlarından biri de hava kirliliğidir. Bunu önlemek için termik santrallere baca gazı filtresi takılması gerekmektedir. Yeniköy-Kemerköy Termik Santrallerinin baca gazı arıtma sistemlerinin rehabilitasyonu için yaklaşık 8 milyar liralık yatırım yapılmıştır. Üretim sona erdiği maden sahalarının rehabilite edilerek yeniden ekosisteme kazandırılması yasal bir zorunluluktur. Yeniköy-Kemerköy Termik Santralleri tarafından üretimin sonlandırıldığı 920 dönüm maden sahasına, rehabilitasyon kapsamında, 400 binden fazla ağaç dikildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Akbelen'de maden üretimi sonrası için rehabilitasyon projesi hazırlanmış ve bu kapsamda da on binlerce ağaç toprakla buluşacaktır. Orman Genel Müdürlüğü ve firma arasında 2020 yılında imzalanan gönüllü Ağaçlandırma İş Birliği Protokolü'yle de ülke genelinde fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. Türkiye orman alanlarını arttıran dünyadaki nadir ülkelerden biridir. 1973 yılında Türkiye'nin orman varlığı 20,2 milyon hektarken 2022 sonu itibarıyla bu rakam 23,2 milyon hektara ulaşmıştır. Türkiye genelinde son beş yılda her yıl ortalama 600 milyon fidan dikilmiştir.

Yeniköy-Kemerköy Termik Santralleri 2014 yılında özelleştirilmiştir. Firma 2014 yılından günümüze kadar yeni maden sahası açmamış, devlet tarafından açılan maden sahalarını işletmiştir. Akbelen'de 780 dönümlük alana maden ruhsatı verilmiştir. Akbelen, orman niteliği bulunmayan endüstriyel plantasyon alanıdır. Akbelen'deki bu alan Orman Genel Müdürlüğü tarafından yüzde 93'ü endüstriyel odun üretimi fonksiyonlu, yüzde 7'si odun dışı ürün olarak planlanmış ve kesime tabi ekonomik fonksiyonlu plantasyon yani ağaçlandırma alanı olarak tanımlanmıştır. "Ağaç tarımı" olarak da nitelendirilen endüstriyel plantasyon, orman ürünleri ihtiyacının karşılanmasını sağlarken doğal ormanların sürdürülebilirliğine de destek olmaktadır.

Genel görüşme önergesinin gerekçesinde Yeniköy-Kemerköy Termik Santrallerini işleten firmanın orman kesim izninin 2021'de dolmasına rağmen Akbelen'de ağaç kesimi yaptığı iddia edilmektedir. Oysa firmanın maden arama ruhsatı 2041 yılına, orman izni ise 2033 yılına kadar devam etmektedir. Akbelen'deki protestoyu organize eden grubun avukatları bile bu bilgilere sahip olduklarını itiraf etmektedir. Muğla 1. İdare Mahkemesi ve İzmir Bölge İdare Mahkemesinin maden faaliyetinin devam etmesi yönündeki kararına istinaden alınan izinler kapsamında plantasyon alanı olarak tanımlanan Akbelen'de 24 Temmuz 2023'te Muğla Orman Bölge Müdürlüğü tarafından ruhsatlı maden sahalarında çalışmalara başlanmıştır.

Önerginin gerekçesinde, yine, ağaç kesimini protesto eden vatandaşlara orantısız güç kullanıldığı ve bunun infiale neden olduğu iddia edilmektedir. Oysa gerçek şudur ki sadece saha çalışmalarını engellemeye çalışan ve önleyici tedbirleri engellemek için kolluk kuvvetlerine saldıran bir grup provokatör gözaltına alınmıştır. Sandıktan umudunu yitiren ve kendi iç kavgalarını örtbas etmek isteyenlerin sokakları karıştırarak, toplumsal konuları kaşıyarak kaos oluşturmaya, Akbelen'de bir Gezi Parkı kalkışması çıkarmaya çalıştıklarını da görüyoruz. Bunların asıl amacının ağaç olmadığı açık ve nettir.

Bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak çevre politikamızın esası, herkesin temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının sağlanmasına dayanmaktadır. Bu doğrultuda, çevre sorunlarını kalkınma ve çevre ikilemi yerine akılcı bir koruma ve akılcı kullanma olarak görüyoruz. Sürdürülebilir kalkınma modeliyle gelecek nesillere temiz, doğal ve kültürel değerleri korunmuş, yaşanabilir bir çevrenin intikalini sağlayacak politikaların hayata geçirilmesini savunuyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi, enerjinin ekonomik boyutunun yanı sıra, hukuki, siyasi, diplomatik, çevre ve insani boyutları olduğunu dikkate alarak uzun vadeli bir enerji stratejisini öngörmektedir. Partimizin millî enerji politikası dışa bağımlılığımız en aza indirilirken enerji tedariki ve arz güvenliğinin sağlanması, enerjide verimliliğin ve millî kaynakların payının artırılması, yerli kaynaklara yönelik arama faaliyetlerinin etkinleştirilmesi, hem üretim hem de tüketim aşamasında enerjinin çevre ve insan dostu olmasının temin edilmesi ilkelerini esas almaktadır. İthalatımızda önemli bir paya sahip olan enerjinin maliyeti düşürülmeli ve yurt içi üretim maliyetleri ve cari açık üzerindeki yükü de azaltılmalıdır.

Ülkemizde yapılan sözde çevreci eylemler genellikle stratejik madenleri, nükleer enerji santrallerini, jeotermal ve termik enerji santrallerini hedef almaktadır. Enerji, millî güvenlikle yakından ilgilidir; bu nedenle, ülkemizin yer altı kaynakları ekonomiye kazandırılmalıdır ancak bu madenler çıkarılırken çevreye zarar verilmemeli, verilen zarar giderilmeli, doğayı koruyacak önlemler alınmalı, maden sahaları ve çalışmalar denetlenmelidir. ÇED raporları da denetlenmeli, ekolojik tahribatlar engellenmeli ve maden çıkarıldıktan sonra maden sahasının rehabilitasyonu dikkatle takip edilmelidir. Madenin çıkarılması en uygun yöntemle göre yapılmalı ve her aşamada çevre hassasiyeti dikkate alınmalıdır.

Muhterem milletvekilleri, madenler de bizimdir, çevre de bizimdir. Her ikisinin de korunması ve değerlendirilmesi denge esasına göre yapılmalıdır. Biz, Türkiye sevdalıları olarak her ikisinden de taviz vermemek gerektiğine inanıyoruz.

Bu veriler kapsamında genel görüşme gerekçesinde yer alan iddiaların yerinde ve doğru olmadığı anlaşıldığından genel görüşme açılmasına gerek bulunmadığını değerlendiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun Sayın Oruç. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, bugün muhalefet Parlamentoyu olağanüstü toplantıya çağırdı. Bunun aynısı 25 Temmuzda Türkiye'de artan zamlar ve

yoksullukla ilgili de olmuştur. Fakat şimdi, belki kameralar göstermiyor değerli halkımız ama AKP sıraları bomboş; dışarıdan izliyorlar, bakıyorlar ve birazdan gelecekler, çoğunluğu elde edecekler ve diyecekler ki: "Biz Akbelen sorunuyla ilgilenmiyoruz. Hadi, dükkânı kapatıp gidiyoruz." Ne yazık ki bunu defaatle yaptılar, bugün de yapacaklar. Umarım ki bizi şaşırtırlar, umarım ki ezberimizi bozarlar.

Evet, bugün Meclis olağanüstü toplandı. Bu toplantı çağrısını esasen Akbelen halkı yaptı, Antakya Dikmece halkı yaptı, Cudi eteğindeki köylerde yaşayan halklar yaptı bugün Meclise bu çağrıyı ve bizden yani bu Parlamentodan bu halkın bir beklentisi var: Ağaç kesiminin durdurulmasını, orman yangınlarının durdurulmasını istiyorlar. Beklentileri sadece muhalefetten değil, Cumhur İttifakı'nda vicdan sahibi milletvekillerinden de beklentileri var. Ve biraz sonra yapılacak oylamada da bu parlamentolardan yani Cumhur İttifakı mensubu olan milletvekillerinden ümit ediyor ki halkımız, kendi partilerinin resmi tutumunun dışında bir tutum ortaya koyarlar, seçmenlerinin sesini dinlerler, ellerini vicdanlarına koyarlar ve burada bu oylamanın kaderini değiştirebilecek, ezber bozacak bir adım atabilirler; bunu beklemek istiyoruz.

Evet, Türkiye, her coğrafyası apayrı güzel, apayrı özelliklere sahip çok zengin bir ülkedir her bakımdan. Ağacımız, toprağımız, suyumuz, havamız, gerçekten dünyada ender rastlanan bir ülkede yaşıyoruz ama ne yazık ki şu anda AKP iktidarının sermaye güçleriyle el ele vererek ve sürekli ormanlık arazileri, alanları ormansızlaştırarak, ağaçsızlaştırarak ne yazık ki sermayeye peşkeş çekme konusunda şu ana kadar gelen iktidarlardan en mahir olanının bu olduğunu söylersek abartmış olmayız. Muhalefetin bu konudaki yani bu çağrıyla ilgili tutumu çok açık, net. Biz, Akbelen'den yanayız, Cudi Dağı'nın yemyeşil kalmasından yanayız, Dikmece'de zeytinliklerin kesilmemesinden yanayız, Kaz Dağları'nda ağaçların kesilmemesinden yanayız, Hasankeyf'in sular altında kalmamasından yanayız ama ne yazık ki bu iktidarın Anayasa'yı apaçık çiğneyerek ve her şeyi şirketlere peşkeş çekerek -yandaş şirketlere peşkeş çektiğinin de altını çizeyim- yapmak istediği nedir? Bu güzellikleri ortadan kaldırmak ve zenginlerin daha çok zengin olmasına katkı vermek.

Köylüler bizleri bu olağanüstü toplantıya çağırırken -bunları lütfen unutmayın değerli milletvekilleri- Akbelen'de ne oldu, biraz ona bakalım. Akbelen'de bu zalim iktidar 24 Temmuzda ormanlara girdi ve ağaç kesimine başladı. Kimin lehine kesti bu ağaçları? Limak şirketinin linyit kömürü çıkarması için. Peki, bizim bu linyit kömürüne çok mu ihtiyacımız var, hayatı bir önemde mi? Değil. Bununla ilgili uzmanların yapmış olduğu çalışmada, iki buçuk sene devam edecek bu çalışmada sadece Türkiye'nin enerji ihtiyacının yüzde 1,5'ü karşılanıyor, kaldı ki enerji başka yerlerden zaten karşılanıyor, Türkiye'nin şu an öyle bir çalışmaya ihtiyacı yok. Ama Limak'ın sermayesini büyümeye ihtiyacı olduğu için, AKP Limak'ın lehine bir karar alıyor.

Bakın, Muğla'da 2021 yılında orman yangınlarında 70 bin hektar ormanlık alan gitti. Bu yangınlarla ilgili de ayrıca konuşacağız. Bu yangınlar kendi kendine mi çıkıyor ya da çıkarılıyor mu? Bu da ayrı bir tartışma konusu. Akbelen ormanının ortadan kalkması demek, orman altından süzülerek gelen ve Çamköy yer altı kuyularında biriken su varlıklarının ortadan kalkması demektir, Bodrum'un içme suyunun üçte 1 oranında azalması demektir. Akbelen'in yok olması demek, Bodrum'un susuz kalması demektir. 200 bin dönümlük ruhsat sahası içinde 88 bin dönüm tarım arazisi yok olacak bu çalışmayla. Ve biz şimdi buğdayı dileniyoruz ya Rusya'dan, ve biz tarımsal ürünleri... Suriye'den bile patates, Suriye savaşırken biz patates ithal ettik biliyor musunuz değerli milletvekilleri? Niye? AKP'nin uygulamış olduğu tarım politikalarıyla tarımı bitirdiği için, bu ülkeyi susuz bıraktığı için, tarım arazilerini imara açtığı için biz savaş hâlinde olan Suriye'den patates ithal etmek zorunda kaldık, domatesi ithal ediyoruz. Buğday cennetidir Türkiye; Konya'yı bitirdik resmen ve şimdi Rusya'dan, elimizi açmış... Uluslararası bir strateji belirlemeye çalışıyoruz ki bu projeye "tahıl koridoru" deniliyor. Bütün bunların nedeni AKP'nin tarımı bile ve isteye bitirmesidir. Sadece tarımı mı bitiriyor? Hayır. Bakın, Akbelen'de ormandaki ağaçların kesilmesi demek aynı zamanda Bodrum'un 5 milyar dolarlık turizm gelirini de ortadan kaldırmak demek. Yani bu iktidar sadece bölgeyi susuz bırakmıyor aynı zamanda orayı yani turizme açık olan bu bölgeyi ve önemli bir gelir kaynağına sahip olan bu bölgede turizmi de bitirecek. Yani tarımdan sonra şimdi sıra turizm sektörünü dolaylı yollarla bitirmek olacak.

Bakın, 88 yaşındaki Zehra teyze "Ağacım kesilmesin." Dedi, ağladı, o ağaca sarıldı ama kolluk kuvveti ne yaptı? Zehra teyzeye ve Zehra teyze gibilerine gaz sıktı, copladı. Utanmadılar bundan ve bu iktidar utanmadı Zehra teyzeyi coplamaktan, onun üzerine gaz sıkılmasını izlemekten. Bu emri verenler hiçbir hicap duymadı ve aynı şekilde Dikmece köylülerine de bu gazları sıktılar ve bu gazı sikanlar bu halkın vergileriyle maaşlarını alan kolluk kuvveti. Emri veren kim? Cumhur İttifakı, Hükümet. Evet, Zehra teyze o ağacın sarılırken bir yandan o ağacın kesilmesini engellemek ister ama tek başına ağacın o görüntü kısmı mıdır önemli olan? Hayır. Zehra teyze o ağaçla beraber büyümüş, o ağaç onun çocukluk arkadaşı. Siz, o ağacı keserek Zehra teyze gibilerin hayatlarına, anılarına, kültürel değerlerine kastediyorsunuz; bunun farkında olmak zorundasınız.

Evet, doğa kıyımı bir tek burada mı? Hayır. Bakın, Cudi Dağı'nda yangın günlerce devam etti ama bu Parlamentoda bir kere bile gündem olmadı. Cudi Dağı'ndaki yangın ilk mi yaşanıyor? Hayır. Daha önce de defaatle yaşandı ve daha önce de yine Cudi, Gabar, Besta, Bingöl Karacehennem Ormanları'nda korucular tarafından ağaçlar tek tek kesildi ve ağaçların ticareti yapıldı, o ağaçların gövdeleri satıldı. Bakın, burada, bu yangında ve bu ağaç kesiminde iki şey amaçlanıyor: Oradaki bölgeyi insansızlaştırmak, oradaki bölgeyi çoraklaştırmak, oradaki bölgede daha çok karakol ve daha çok kalekol yapmak. Yani Cudi Dağı'nı biz ayrı ele almak zorundayız, o bölgedeki doğa kıyımını ayrı ele almak zorundayız. Kürt sorununun bugüne kadar barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözülmemiş olmasının neticelerini yaşıyoruz biz şu an Cudi Dağı yangınında da. Cudi Dağı yangınıyla ilgili milletvekilimiz Bakanı arıyor, Bakana diyor ki: "Dağda yangın var, halk söndürmek istiyor ama 'Burası askerî bölgedir.' denilerek halk içeri alınmıyor. Bu konuda sizler de bir şeyler yapmak zorundasınız." ama Bakanın verdiği yanıt "Bize böyle bir ihbar gelmemiş, böyle bir yangından haberimiz yok." Burada, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı sözde Dezenformasyonla Mücadele Merkezi -ki saraya bağlı çalışan ve dezenformasyon konusunda 10 numara 5 yıldızı olan bir birim- şöyle bir açıklama yapıyor Cudi Dağı'yla ilgili: "Sıcakların etkisiyle otların tutuşması sonucu küçük çaplı bir örtü yangını çıkmış, ekiplerin müdahalesiyle de iki saat içinde söndürülmüş." Ama halkın söylemleri böyle değil, bu yangın birkaç gün devam etmiş ve halk oraya yaklaştırılmamış.

Ve buradan Cudi'ye ve oradaki bütün kesimlere, Kürt sorunundan kaynaklı kesilmiş olan ağaçlara, yakılmış olan ormanlara ve bu doğa katliamını gerçekleştirenlere bir kez daha diyoruz ki: Çözüm bu değildir, çözüm barışçıl ve demokratik yöntemlerle Kürt sorununu sorun olarak kabul edip bunun çözümünde ısrarcı olmaktır.

Evet, bu ceberut iktidarın zalimliği ne yazık ki bu bölgelerle sınırlı değil. Antakya Dikmece bölgesinde yine Akbelen'e benzer sorunlar yaşadık ve orada yine değerli halkımız asker, polis, copuyla ve gazıyla karşı karşıya kaldı.

İktidar ve kapitalizmin sömür sistemi zalimliğini o kadar büyüttü ki deprem bölgesinden bile rant elde etmekte hiçbir beis görmedi. Deprem bölgesinde -bu kürsüden çok söyledim, başka yerlerde de çok konuştuk, başka vekiller de çok ifade etti- depremin yaşandığı ilk günlerde seferberlik ilan etmeyip OHAL ilan edip şimdiye enkaz kaldırmak ve yeni inşaat, yeni konutlar yapmak için seferber olan inşaat şirketleri ve onların araçları ne yazık ki deprem günü bir tane kepçeye dahi ihtiyaç duyduğumuz zamanda yanımızda değilken şimdi onların trafiğinden geçemezsiniz sokaklardan. Niye? Çünkü bu işin içinde rant var ama insan kurtarmak için bu iktidar bir seferberlik ilan etmedi. OHAL'i de Allah'ın lütfu olarak saydı, depremi de Allah'ın lütfu olarak saydı ve şimdi Dikmece'de zeytinlik alanlarını keserek orada, sözüm ona, deprem konutları yapacaklar.

Bakın, Meclisin kapanmadan önceki hafta yaptığı çalışmayı hatırlayın, orada, bir torba kanunda 25'inci madde vardı.

25'inci madde zeytinlikle ilgili bir maddeydi. Tabii, biz şunu çok iyi biliyoruz: Türkiye'de zeytin yasası, önemli bir yasa; 1939'dan beri varlığını devam ettiren, zeytinliklere sadece ekonomik olarak veya bir gıda gözüyle bakmayan, aynı zamanda kültürel bir miras olarak bakan bir yasa, önemli bir yasa. Bu yasayı, AKP, 10 kere delmeye çalıştı ama hem ekoloji hareketinin hem de oradaki halkın göstermiş olduğu tavırlar sonucunda bunu başaramadılar. Ama şimdi ne yapıyorlar? 25'inci maddeyi bu Meclisten şu şekilde çıkardılar: Dikmece'de âdeta pafta pafta, parsel parsel -kapkalin bir fasikül verildi bize- kamulaştıracağız diye bir yasa çıktı buradan; böyle bir yasa bu Parlamentoda da ilk kez çıkıyor. Bu yasanın çıkmasının sebebi, oradaki 100 binlerce zeytin ağacını keserek deprem konutu yapmak.

Şimdi, değerli halkımız, "deprem konutu" dediklerinde herkesin susmasını bekliyorlar. Deprem konutlarının yapılmasını istemeyen bir insan çıkar mı bu dünyada? Çıkamaz, zannetmiyorum çıkacağını ama buradaki mevzu bu değil. Bir kere zeytinlikleri kesmek yerine, daha elverişli topraklar araştırılarak, hazine arazileri elbette kullanılarak bu konutlar yapılabilir; bununla ilgili adres adres de çalışabiliriz. Bunun örnekleri bizde mevcuttur, sunabiliriz de biz bunları. Fakat bunu yapmıyorlar, zeytin ağaçlarını kesmeyi tercih ediyorlar ama yine Antakya halkının şöyle bir serzenşi var: "Depremde biz çok yalnız bırakıldık, sonrasında da yalnız bırakıldık." Özellikle, Gülderen, Dikmece, Karaali gibi Arap Alevilerinin yoğun yaşadığı bölgelerin hızla kamulaştırılmasında bir art niyet görüyorlar çünkü bu iktidarın ve bu devlet geleneğinin ne kadar ötekileştirici olduğuna bu toplum bizzat yaşayarak tanık olduğu için -demografik yapıyı değiştirmek üzere, özellikle hiçbir zemin etüdü yapılmadan- burada konutlarda "deprem konutları" adı altında bir demografik yapı değişiminin hedeflendiğine dair toplumda çok ciddi bir kaygı var. Bu kaygıyı gidermek de bu Parlamantonun ana görevlerinden biridir.

Peki, burada ne yapılmalı? Deprem konutları elbette mutlaka yapılmalı. Bunun için, yerinde dönüşüm ve yerinde yeniden imar için zemin etütleri yapılmalıdır, kültürel ve sosyolojik dokuyu bozmayacak bir yeniden şehirleşme ve kentleşme planı yapılmalıdır. Bakın, kent planı bile yok, hâlâ depremden önceki zemin etütleri raporlarıyla hareket ediyorlar; bunu bizzat kendileri bize Komisyonunda ifade ettiler ama buradaki tutumları apaçık taraflı. Ve oranın halkı çok ünlü bir sloganla artık özdeşleşmiş oldu "...(*) dedi. "Gitmedik, biz buradayız." Bugün Dikmece halkı, Akbelen halkı bizim gruplarımızı da gelip ziyaret etti, Parlametoyu da ziyaret etti ve sorunlarını aktardılar. Bizler onlara söz veriyoruz: Bu sorunlar çözülene dek bizler hem Parlametoda hem de Parlamento dışında sizlerle yan yana olacağız, beraber olacağız, dayanışma içinde olacağız.

Değerli halkımız, burada yaşanan bu orman katliamları, yaşanan bu doğa katliamları elbette bunlarla sınırlı değil. AKP iktidara geldikten sonra yüzlerce maden ruhsatı veren bir iktidar oldu ne yazık ki ve bakın, doğaya verdiğimiz zararların sonuçlarını hep birlikte, hem ülkemizde hem dünyada hep beraber yaşıyoruz; pandemi, deprem, sel, ölümcül sıcaklar, iklim krizi ve gıda krizi. Yarın biz böyle tarımı bitirerek, ağaçları kesip topraklarımızı susuz bırakarak bu ekosistemle oynadıkça açlığa mahkûm kalacağız. Türkiye bütün dünyanın yaşadığı gıda krizi karşısında özel politikalar geliştirebilir çünkü bununla ilgili önemli, verimli topraklara sahip ama bunu yapmak yerine ne yazık ki tam tersini yapıyor ve bu alanda sadece yandaş şantiye şirketlerine peşkeş çekiyor bu ülkenin her şeyini diyoruz.

Ve seçimden sonra artan zamlar, yoksulluk, sefaletin derinleşmesi elbette toplumda öfkeyi büyüttü. İktidar bu öfkeden korktuğu için -ne yazık ki- suyuna, havasına, taşına toprağına sahip çıkan analarımıza, kardeşlerimize, köylülere ne yapıyor? Saldırıyor; gazla saldırıyor, copla saldırıyor ve bunlara "terörist" diyor "terörist." Niye? İnsanlar kendi suyunu, toprağını sahiplenmesin diye. Dün bir Kabine toplantısı yapıldı ve doğal olarak icra yani yürütme ne yapar? Bir ülkede en ön plana çıkan sorunları birinci olarak gündemine alır. Bakın, bütün Türkiye ve dünya Akbelen ile Dikmece gündemiyle kaynakları onlar, Hükûmet, Kabine ne yazık ki bunu gündemine bile almadı ve çıkıp -geç kalmış tabii ki -sonradan fark etmiş Erdoğan bu yaşananları-ülkesinden işte bu kadar bihaber bir Cumhurbaşkanı ne yazık ki- Kabine sonrası yaptığı açıklamada ağaç kıyımına karşı direnen bölge halkını hedef gösteriyor ve diyor ki: "Kampanyaları ağaç sevgisiyle izah edemeyeceğimiz açıktır. Çevreci görünümü marjinallere aldırıyor, işimize bakıyoruz." Bu "marjinal" dediğiniz halktır. Size biat etmeyen, sizin dediklerinize uymayan, demokratik anayasal hakkını kullanarak protesto eden, sizin icraatlarınızı protesto eden, arkasında durduğunuz şirketleri protesto eden insanlara "marjinal" "terörist" yaftasını yapıştırırsınız. Onlar halk değil de size biat edenler mi halk sadece? Halk, halktır. Kime oy verirse versin, kimin yanında durursa dursun halk, halktır; bunu tartışmaya falan da açamazsınız.

Değerli yurttaşlarımız, evet, bu ceberut sistem bizi kronik bir umutsuzluğa sürüklemek istiyor. Sesini çıkaran işçiye, köylüye, esnafa, yoksula, gence, kadına, Kürt'e, Alevi'ye, müteedeyine "marjinal" ya da "terörist" yaftasını yapıştırmaktan asla geri durmuyor, bundan hicap da duymuyor. Evet, bu seçimde iktidarın hileleriyle bizler baş edemedik -Seyit Rıza'nın deyimiyle- ama baş da eğmedik. Gelin, bu iktidarın, bu ceberut sistemin derdini biraz daha büyütelim değerli halkımız. Unutmayalım ki Akbelen, Kaz Dağları, Dikmece, Cudi ve burada saymadığım doğa kıyımına maruz kalmış birçok bölgenin insanı, gelin, hep birlikte el ele verelim. Bugün, bu bölgelere sahip çıkıp bu kıyımları durdurabilirsek kendilerine yeni sömürü alanları yaratamazlar, yeni ormanları işgal etmeye kalkamazlar. Bu, bizim en temel demokratik hakkımızdır; bu hakkımızı hep birlikte kullanmalıyız. Tahakküme, hukuksuzluğa, yolsuzluğa, yandaşlığa, baskılara, yoksullaşmaya, ötekileştirmeye karşı bütün bu sorun yaşayan öbeklerin el ele vererek ortak mücadele yürütme dışında bir seçeneği yoktur.

Buradaki mesele tek başına, kesilen ağaçlar değildir; buradaki mesele, bu iktidarın yönetim biçimidir aynı zamanda. Biz burada, doğa kıyımını tek başına, bir ekolojik kriz; tek başına, bir ekonomik mesele olarak ele alamayız; bu aynı zamanda bir siyasal sorundur, bu bir toplumsal sorundur ve buna karşı verilecek mücadele bütün bu sorun alanlarının el ele ve dayanışma içinde vereceği bir mücadele ortaklığıyla mümkündür. Aksi takdirde, ormanımızı da koruyamayız; aksi takdirde, suyumuzu, toprağına da yeterince sahip çıkamayız. Bu toplumsal mücadele alanlarını büyütelim ve demokrasi mücadelesini daha fazla güçlendirelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oruç.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Bu mücadelelerden sonuç alalım ki gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakalım. Akbelen'den Kaz Dağları'ndan, Dikmece'den "Artık yeter!" sesleri yükseliyor; "Yetti gayri zulmünüz, artık yeter!" diyor Zehra teyze, Aysel abla, Berfo ana; "Artık yeter." (...)(*) diyor analarımız, halkımız ve artık yeter.

Teşekkür ederim. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati:16.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 18’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum. (8/14) esas numaralı Genel Görüşme Önergesi’nin ön görüşmelerine devam ediyoruz.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın, Anayasa’nın 3’üncü maddesine göre devletin resmî dilinin Türkçe olduğuna ve Genel Kurulda konuşma yapan hatiplerin bu hususa dikkat etmelerini özellikle rica ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa’mızın 3’üncü maddesine göre devletimizin resmî dili Türkçedir. Genel Kurulda konuşma yapan hatiplerin bu hususa dikkat etmelerini özellikle rica ediyorum.

VIII.- GENEL GÖRÜŞME (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal’ın, Muğla’da bulunan Akbelen Ormanı’nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Ankara Milletvekili Semra Dinçer.

Buyurun Sayın Dinçer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEMRA DİNÇER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Milas Akbelen’de yaşanan ekolojik kırımın araştırılması üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına, grubumuz adına söz aldım. Hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Şimdi sizlere bir ses dinleteceğim.

(Hatibin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

BAŞKAN – Sayın milletvekili, bir dakika... Bakar mısınız? Sadece konuşma yapılıyor...

Buyurun.

SEMRA DİNÇER (Devamla) – Evet, efendim.

Evet, bu ses sizin için ne ifade ediyor? Bu ses sizin için rantın, paranın, lüksün, şatafatın ve saraylarınızın, saltanatınızın sesi. Bu ses 5’li çetenin kesesinin dolmasının sesi. Peki, bu ses bizim için ne ifade ediyor? Akbelen ormanlarında yüz yıllık ağaçların katledilmesi demek. Ormanların, zeytinliklerin, yaban hayatın, su kaynaklarının, anıların ve yarınların yok olması demek ama siz güldürür Akbelen’de havası, suyu, geleceği için direnen, bastonuyla ağacına sahip çıkmaya çalışan 87 yaşındaki Sultan teyzenin, Ayşe teyzenin, Ahmet amcanın, Hatice ninenin on beş gündür sesini duymadınız.

Bakın, on beş gündür sesini duymadığınız 87 yaşındaki Sultan teyzemiz ne diyor? “Çam olmazsa hayat olmaz.” diyor, Gülperi ablamız, “Su kaynakları bitiyor, doğa elden gidiyor, yarın bizim evlerimizin de önüne gelmesinler diye mücadele ediyoruz.” diyor, Akbelenliler “Şu termiğin dumanı tütsün diye çamlarımızı, zeytinlerimizi, bağımızı bahçemizi, geleceğimizi yok ettiler; kömür bizi yok etti.” diyorlar.

Şimdi, tatilinizi bir kenara bırakın ve hızarın gürültüsüne kapattığınız o kulaklarınızı iyi açın, halkın sesine, ağacın çığlığına kulak verin, Akbelen’e kulak verin arkadaşlar; o ağaçların ve o köylünün vebali hepinizin boynunda. Bu vatan hepimizin, bunun sorumluluğunu yerine getirin ve bu sorunu hep birlikte çözelim. Siz hızarın sesiyle paranın ve rantın hevesine kapılıp rüyasına daldınız; artık uyanın. “İrmağının akışına ölümlü!” diyenler, açın kulaklarınızı iyice dinleyin: Bu ses var ya bu ses, uğruna ölünecek ağaçları, ırmakları yok eden ses. Milliyetçilik öyle hamasetle olmuyor. Milliyetçilik vatanına, toprağına, ormanına, ağacına, kurduna kuşuna, suyuyla sahip çıkmakla oluyor. Vatanın en değerli varlığı olan ormanlarımızın katledilmesine izin vermek vatana ihanet değil de nedir? “Milliyetçiyiz.” diyorsunuz, bu sesi duyacaksınız ve vatanınıza sahip çıkacaksınız!

Değerli milletvekilleri, Akbelen’de günlerdir 740 dönüm ormanlık alan hukuka, Anayasa’ya aykırı bir şekilde yok ediliyor. Akbelen’de alınan orman izni 28 Aralık 2021’de bitmiş. Yasa tanımayan şirket, yürütmesi durdurulan işlemin uzatılmasını istemiş. Bu iddiayla ilgili ne Bakanlıkta ne de Orman Genel Müdürlüğünden herhangi bir açıklama yok. ÇED raporu almadan 740 dönümlük doğal ormanlık alan tamamen yok edilmiş. Ne için biliyor musunuz? Dört yıllık rant için, dört yüz yılda dahi eski hâline gelemeyecek ormanlar tahrip ediliyor. İkizköy, Çamköy ve Karacahisar Mahalleleri, bu sınırlar içerisinde bulunan yaklaşık 3 bin dönümlük, 45 bin zeytin ağacı ve verimli tarım arazileri ne yazık ki tehlike altında. Kanun açık, diyor ki: “Zeytinliklere 3 kilometreden fazla yaklaşmayacaksınız.” Ama siz ne yaptınız? İçinde ve çevresinde zeytin ağaçları olan Akbelen Ormanı’na ruhsat verdiniz. Tabii, söz konusu rantınız olunca ne halkı dinlersiniz ne de yasaları.

Bakın, bu, Türkiye Cumhuriyeti’nin Anayasası. Bu Anayasa’nın 169’uncu maddesi der ki: “Devlet, ormanlarını zarar verecek her türlü eylem ve faaliyetten korumakla yükümlüdür.” Peki, işte, bu da 5’li çetenin anayasası. Peki, bu 5’li çetenin anayasasında ne var? Rant var, talan var, yalan var, yolsuzluk var ve yağma var yani ormanlarımızın, havamızın, suyumuzun, toprağımızın her türlü çıkar için yok edilmesi var. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi bir tercih yapacaksınız; ormanlık alanları mı savunacaksınız yoksa dolar alanları mı savunacaksınız? Ormanları korumak için Akbelen’e gelmediniz ama maşallah, bugün 5’li çeteye arkayla çıkmak için hepiniz buradasınız, tam kadro olarak hem de. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, iklim krizi günümüzün en büyük sorunlarından bir tanesi ve her geçen gün hissedilir oranda artmaktadır, bu sorunu daha fazla ertelemeyelim. İklim kriziyle mücadelede insanlığın en önemli savunma gücü ormanlardır. Yapılan araştırmalara göre, ormansızlaştırma iklim krizinin en önemli ikinci sebebidir ve böyle gösterilmektedir. Dünya kömürden vazgeçiyor ama AK PARTİ iktidarı birkaç yıllık kömür için Akbelen ormanlarını katletmekten ne yazık ki vazgeçmiyor, tüm ormanlarımızı enerji ve maden şirketlerine peşkeş çekiyor. 2021 yılında Glasgow’daki Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı’nda, 2030 yılına kadar, ormansızlaşmayı tersine çevirme ve sona erdirmeye adanmış taahhütte bulundunuz ama bulduğunuz taahhüdün aksine ormanlık alanları yok ediyorsunuz. Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre, sadece son üç yılda 800 bin hektara yakın ormanlık alan enerji ve maden şirketlerine peşkeş çekildi.

Değerli milletvekilleri, Devlet Su İşleri açıkça söylüyor, her geçen gün ülkemizde kişi başına düşen yıllık su miktarının azaldığını ve su fakirliğine doğru gittiğimizi belirtiyor. Bu maden çalışır su ihtiyacının önemli bir kısmını buradan sağlayan Bodrum ve Milas susuz kalacak arkadaşlar. Hacettepe Üniversitesi’nin raporunda, içme suyu kuyularını besleyen alt su havzalarının su akış yönünün değiştiği açıkça belirtilmiştir. Dört yıllık maden rezervi için bu turizm bölgelerinin su kaynaklarının yok edilmesi uzun vadede önemli bir turizm gelirinin de kaybı demektir, turizm sektöründe de çalışan binlerce işçinin işsiz kalması demektir.

Değerli milletvekilleri, Akbelen’de ihlal etmediğiniz anayasal hak ve hürriyet kalmadı. Akbelen’de sadece çevre haklarını ihlal etmediniz Anayasa’daki bütün hakları da çiğnediniz. Ağustos sıcaklığında milleti aç ve susuz bıraktınız; alandaki vatandaşa gelen suyu, yemeği engellemeye kalktınız, gıdaya erişim hakkını engellediniz. Biber gazı, cop ve TOMA’yla toplantı ve eylem hürriyetini kısıtladınız, “jammer”lar getirip vatandaşın iletişim hakkını engellediniz, valilik emriyle insanları gözaltına almakla tehdit

ettiniz, sosyal medya paylaşımları yüzünden insanları karakola çağırarak ifade hürriyetini ihlal ettiniz, süresi dolmuş izin belgeleriyle yapılan ağaç kesimine ait olan itirazları gerekçe sunmadan reddeden yargı kararıyla adil ve tarafsız yargılanma haklarını ihlal ettiniz.

Değerli milletvekilleri, ağaçlar kesildi. "Durl!" demezsek devasa bir maden çukuru açılacak, buraları da geri getirmemiz imkânsızlaşacak. Bakın, hâlen şansımız var. Akbelen sadece Muğla'nın değil hepimizin sorunu. Sakın "Rehabilitate edeceğiz." demeyin çünkü Sayıştay raporları var; maden sahaları rehabilitate filan edilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMRA DİNÇER (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

SEMRA DİNÇER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, vicdanlarınıza seslenmek istiyorum: Etmeyin eylemeyin, gelin, el birliğiyle şu meseleyi hep birlikte çözelim; önce yıkımı durduralım, sonra araştırma komisyonu kuralım ve ülkemizin iklim krizine karşı direncini arttıran politikaları belirleyelim. Kömüre verdiğiniz teşviki bu santrallerde çalışan işçilere istihdam sağlayacak temiz, çevre dostu yatırımlara aktaralım. Kimse mağdur olmasın. Santralde çalışan işçi de mağdur olmasın, tarımla uğraşan köylü de mağdur olmasın, Bodrum ve Milas'ta turizm alanında çalışanlar da mağdur olmasın. Kendimiz için, çocuklarımız için, gelecek için, gelecek kuşaklarımız için, doğal varlıklarımız ve su kaynaklarımız için hâlen bir şansımız var. Gelin, Akbelen'deki yıkımı durduralım, bu alanları ormana -tekrar- geri kazandıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMRA DİNÇER (Devamla) – Ama artık bir tercih yapmak zorundasınız ya ormanların yeşilini ya da doların yeşilini tercih etmek zorundasınız.

Efendim, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 24 Temmuz sabahı Cumhuriyet Halk Partisinin 3 milletvekili olarak, Cumhur Uzun, Gizem Özcan ve ben yani Muğla'nın 3 evladı olarak, aynı zamanda il örgütümüz, ilçe örgütümüz, Genel Başkan Yardımcımız -az evvel konuştu- Semra Dinçer'le oradaydık ve gözlerimizin önünde Milas'taki Akbelen Ormanı'nın ağaçları teker teker kesildi, o gün bugündür, ta ki iki gün öncesine kadar; kesim bitti. Gözlerimizin önünde ve Anayasa'nın 169'uncu maddesi -yine, Genel Başkan Yardımcımızın belirttiği gibi- "Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır." maddesinin aksine ve yine, 56'ncı madde "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." maddesine aykırı olarak yani hâlen yürürlükte olan Anayasa'ya aykırı olarak, dahası 2020 tarihli Yeniköy-Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi adına tesis edilmiş olan orman kesim izni 28 Aralık 2021 tarihinde sona ermişken bu kesim yapıldı. Defalarca söylediğimiz gibi, Tarım ve Orman Bakanlığının Akbelen'de hangi hukuku işlettiğini anlamadığımız bir şekilde bu kesim yapıldı.

Evet, şimdi maden çıkarılması zamanı geldi. Öncelikle şunu da belirtelim ki bütün bu işlemlerde kamu yararı olduğu ifade ediliyor, kamu yararı varmış gibi işlem uygulanıyor ancak çevre ve sağlık araştırmalarına göre, Yeniköy Termik Santrali'nin 1986'dan bu yana 23.595 kişinin erken yaşta ölümüne yol açtığı, 455 binden fazla çocukta bronşit vakasına yol açtığı ve otuz altı yılda santralin toplam sağlık maliyetinin 508 milyar lira olduğu tespit edildi. Bu çocuklar sadece bizim çocuklarımız değil sizlerin de çocukları, sizlerin de çocuklarının bronşit olma riski var. Onun için ilk günden bu yana soruyoruz: Sizlerin ve bizlerin çocuklarımızın nefeslerinin ederi ya da sularının ederi kaç para? Bu soruyu bir kenara koyalım.

Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Bölümünün yaptığı araştırmaya göre, Milas'taki Akbelen Ormanı'ndaki kömür blok hâlde durduğu için Çamköy ve Karacahisar suyu Bodrum'a ve Milas'a akabiliyor. Şimdi ben Bodrumlu bir Muğla Milletvekili olarak şu soruyu sormak zorundayım: Seneye Milas'ın ve Bodrum'un suyu olmadığına biz buradaki vatandaşla, halkımıza nasıl hesap vereceğiz? Yani susuz kaldığımızda bunun açıklamasını iktidar bize nasıl yapacak, bunu merak ediyoruz.

Şu ana dek Muğla İdare Mahkemesine yapılan tüm yürütmeyi durdurma talepleri idari mahkemece reddedildi. Bunun bir hukuk skandalı olması bir kenara, şunu biliyoruz ki yürütmeyi durdurma talebi geri dönüşü olmayan, giderilemez zararları engellemek için yapılır. Sayın milletvekilleri, bu uygulamanın geri dönüşü yoktur, bunu tekrar düşünmenizi salık veriyoruz.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun araştırmalarına göre, termik santrallerinin bacalarından çıkan partiküllerde radyoaktivite saptanmıştır. Rüzgâr ve yağış etkisiyle küller çevreye yayılmakta veya toprak altına sızarak yeraltı sularını kirliletmektedir yani bugün Akbelen'den yayılan partiküller Karadeniz'e, İstanbul'a, Erzincan'a, Türkiye'nin ve komşu ülkelerin her bir yerine salınacaktır ve havaya karışacaktır. Bunun açıklaması nasıl yapılacaktır, nasıl izah edilecektir?

Evet, şimdi bir dakika duralım ve hep birlikte "devlet" kavramını sorgulayalım isterim çünkü devletin halkı için var olması gerektiğini biliriz, bütün yasaları bunu böyle belirtir yani devlet iklim krizinden, gıda krizinden, su krizinden halkını korumak için vardır, 88 bin dönüm arazisini yok etmek için değil. (CHP sıralarından alkışlar) Üstelik, ülkenin devleti, polisi ve jandarması halkı ve ormanını korumakla yükümlüdür. İşte bu yüzden diyoruz ki yüce Türk devletinin jandarmasına, polisine kanuna aykırı talimat veriyorsunuz; bunu yapamazsınız, yüce Türk devletini buna alet edemezsiniz, bu yanlışlıktan derhâl dönmek zorundasınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, elbette konu sadece ağaç değil; konu, oradaki kaplumbağa; konu, oradaki kuş; konu, oradaki babasının mezarını bırakmak istemeyen Aytaç abla; konu, köyünden sürülmek istemeyen Mustafa amca; konu, iklim; konu, Bodrum'un suyu; konu, Milas'ın suyu; konu, Türkiye'nin havası; konu, bütün dünyanın ekosistemi ve biliyor musunuz ki konu, vatan, sizlerin de önemseyişini söylediğiniz vatan. İşte bu yüzden bu konu muhalefet sorunu, iktidar sorunu olmanın çok ötesindedir. Bu konuyu hep birlikte çözmek zorundayız çünkü gelecek nesillere vermek zorunda olduğumuz bir hesabımız var. Bunu tekrar düşünmenizi salık veririm.

Evet, son olarak şu bilinmelidir ki ağacımız kesilecek, bizler konuşacağız; belki madenleri çıkarmak için elinizden geleni yapacaksınız, bizler konuşacağız; göçe zorlanacağız belki, bizler konuşacağız. Ve bizler hakkımızı; köylümüzün, işçimizin, vatandaşımızın hakkını sonuna kadar savunacağız. Ama biz istiyoruz ki gelin büyük bir devlet olalım ve bunu iktidar muhalefet birlikte yapalım, birlikte gelecek nesillere bu hesabı verelim ve sizler akşamları yatağınıza yattığınızda vicdanlarınızda gizli gizli bize hak vermek yerine hep birlikte ortak bir çalışma yapalım, açık açık gelecek nesillerimize bu hesabı verelim. Gelin, büyük Türkiye'yi, büyük Türkiye Cumhuriyeti'ni muhalefeti ve iktidarıyla birlikte Akbelen Ormanı'nın talanından, madencilğe açılmasından vazgeçerek başlatalım; gelin, politik çıkarlarla değil nesillerimiz için hep birlikte çalışalım.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına son söz Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'de.

Buyurun Sayın Dönmez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün gündem hakkında siyasi partilerin sözcülerini, hatiplerini de dinleme imkânı bulduk. Yine burada, kürsüde gündeme getirilmeyip kamuoyunda da gündeme getirilen, iddia edilen, eleştirilen hususlarla ilgili olarak da grubumuz adına gerekçeleriyle birlikte sözlerimizi, ifadelerimizi, konuşmamızı yapacağız.

Çok değerli milletvekilleri, enerji, ülkelerin toplumsal refahının sağlanması için gerekli olan unsurların başında gelmektedir. Enerji artık su, hava, ekmek kadar doğal bir insan ihtiyacıdır. Bunun yanında, nüfusun ve sanayi üretiminin artmasıyla birlikte enerji talebindeki artış kaçınılmaz olduğundan bu talebin karşılanması için enerji arz güvenliğinin sağlanması da hayati önemi haizdir. Bu kapsamda, ülkemizin elektrik tüketimine baktığımızda, bundan yirmi yıl önce, 2002 yılında elektrik tüketimimiz yaklaşık 132 teravatsaat; bugün itibarıyla baktığımızda, elektrik tüketimi neredeyse 2,5 kat artmış ve 2022 yılında, geçtiğimiz yıl 329 teravatsaate yükselmiştir. Projeksiyonlara baktığımızda, 2035'li yıllarda 500 teravatsaat üzerine çıkacağı öngörülmektedir. Bu öngörülere göre, arz talep dengesinin iyi yönetilebilmesi ve kesintisiz bir şekilde elektrik arzının sağlanabilmesini teminen, artan talebe karşılık mevcut santrallerin çalışır durumda olması, yeni arz kaynaklarının planlanması ve devreye alınması bir zorunluluktur.

Diğer yandan, son dönemde ülkemizin enerji faturası artan küresel fiyatlardan dolayı 2 kat artmıştır. Enerji kaynaklı dış ticaret açığını düşürmenin önemli yolu da kaynakta yerlilik. Bu kapsamda enerji alanında yürütülen rekabetçi, şeffaf, AR-GE yoğun ve katma değeri yüksek yatırımlar sayesinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kurulu gücümüz içindeki payı 2023 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla yüzde 66 seviyelerine gelmiştir, yenilenebilir kurulu gücümüzün payı ise yüzde 55'tir. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payını artırmaya yönelik faaliyetlerimiz kapsamında elektrik üretimindeki yerli ve yenilenebilir enerji payı geçtiğimiz yıl yüzde 58'ler seviyesine çıkmıştır. 2035 yılında toplam kurulu gücün 190 gigavat seviyesine ulaşması beklenirken bunun 124 gigavatı yenilenebilir ve yaklaşık 13 gigavatı da yerli kömür kaynaklı olacaktır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz orman varlığı 2002 yılında 20 milyon 763 bin hektar iken geçtiğimiz yıl bu alan, bu büyüklük 23 milyon 245 bin hektara ulaşmıştır. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayalî... Hayalî...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yanlış!

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) – Doğru bilgi değil o, doğru bilgi değil.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Hayır... Hayır... Hayır...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Bu miktar ülkemiz yüz ölçümünün yüzde 30'unu kaplamaktadır.

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) – Saklı ormanları kayıt altına alıyorsun, bir de kamuoyuna yanlış bilgi veriyorsun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayalî alanları kayıt altına alıyorsun.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Ayrıca, 2002 yılında ormandaki toplam yıllık artım 34 milyon metreküp iken ormancılık uygulamaları sonucunda yıllık artım geçtiğimiz yıl 47,8 milyon metreküpe ulaşmıştır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından hazırlanan Küresel Orman Kaynakları Değerlendirmesi Raporu'na göre, 2015-2020 döneminde ülkemiz orman varlığını arttıran ülkeler sıralamasında 46'ncı sıradan 27'nci sıraya yükselmiş, ağaçlandırma yapan ülkeler klasmanında ise Avrupa'da 1'inci, dünyada ise 4'üncü sırada yer almıştır. 2010-2020 yılları arasında da ormanlık alan artırmada da yine dünyada 6'ncı sırada yer almıştır. Diğer taraftan, ülkemiz genelinde son yirmi yılda tam 6,5 milyar fidan toprakla buluşturulmuştur. Geçtiğimiz yıl ise 647 milyon fidanı toprakla buluşturduk.

Değerli milletvekilleri, insanoğlunun doğumundan itibaren yaşamının her anına temel girdi teşkil eden madenler ve enerji, toplumların refah seviyesinin yükselmesinden ve ülkelerin kalkınmasında hayati bir öneme sahiptir. İnsanlık tarihine bakıldığında, keşfedilen her maden çağlara konu olurken beraberinde insanoğlunun refahını da artırmıştır. Madenler sanayinin en temel ham madde girdisidir. Sanayide sürdürülebilirliğin sağlanması kesintisiz ham madde tedarikiyle gerçekleşmektedir ama burada söz alan hatipler âdeta "Çevreye zarar vermesin, ağaçlar kesilmesin, gerekirse madencilik faaliyetini durduralım." diyorlar.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Öyle bir şey demedik, öyle bir şey demedik.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Dünyada üç asırdır Sanayi Devrimi var. Bu arkadaşlar dünyaya geç gelmiş, Orta Çağ'da gelmeniz lazımdı, hatta bazıları "Hiç madencilik yapmayalım." diyor onlar çok daha geç gelmiş, Taş Devri'nde gelmesi gerekiyordu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Yok, o sizin için geçerli, bizim için değil. Sizin için geçerli. Biz gelecek kaygısındayız, sizin gibi değiliz. O kafada değiliz. Sizin kafanız orada. Sizin kafanız orada. Sen kendi kafanın çağına bak, benim çağıma değil. Hadi!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Aynaya bak, aynaya. Fatih, aynaya bak, aynaya! Taş Devri adamısın, aynaya bak. Kafan taş gibi olmuş, aynaya bak Fatih. Boş konuşuyorsun!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Vücudunuz burada ama ruhunuz geride.

Ülkemiz 2022 yılına ait enerji ve metal ithalat ve ihracat verileri incelendiğinde toplamda 8 kalemde 105 milyar dolar geçtiğimiz yıl dış ticaret açığı verdi. En çok dış ticaret açığı verdiğimiz alanlarda da 70 milyar dolarla enerji, petrol ve doğal gazla ödedik. İkinci sırada 12,5 milyar dolarla altın, üçüncü sırada 8,4 milyar dolarla kömür gelmektedir. 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemisi dünyada tedarik zincirinin kırılған yüzünü ortaya çıkarmıştır. 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna savaşıyla bir enerji krizine dönüşen gelişmeler doğrultusunda ise Avrupa daha önce kapatmayı düşündüğü termik santraller için tam tersine kapasite artışına gitme kararı almıştır. Geçtiğimiz yıl dünya genelinde kömür tüketimi yüzde 1,5 artmışken Avrupa'da yüzde 6,5 arttı ve fiyatlar da artan talep karşısında anormal seviyelere geldi. Yine burada eleştiriler söz konusu yapıldı elektrik üretiminde kömürün payının azaldığına dair. Evet, eski hızıyla artmıyor ama hâlâ dünyada ürettiğimiz elektriğin üçte 1'i kömürden üretiliyor. Türkiye'de de bu oran aşağı yukarı aynı. "Kömür santrallerini kapatın." demek şurada yanan her 3 lambadan 1 tanesinin kapatılması anlamına gelir.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Termik santral niye güneş enerjisi istiyor? Hayret bir şey ya!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Sanayideki her 3 tezgâhtan 1 tanesinin kapatılması anlamına gelir. Başka bir ifadeyle, günün sekiz saatini karanlıkta yaşayacaksınız anlamına gelir.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Yaş kesen, baş keser! Sen Fatih Sultan Mehmet'in kemiklerini sızlattın! Ne anlatıyorsun sen be! Ne anlatıyorsun sen, ne anlatıyorsun! Ne anlatıyorsun eski Bakan!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Allah'tan bir kez daha milletimiz, Cumhurbaşkanımıza ve Sayın Cumhurbaşkanımıza güven tazeledi de karanlıktan kurtarmış oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Yaş kesen, baş keser! Fatih Sultan Mehmet'in kemiklerini sızlattıyorsun! Hadi!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Türkiye'de yerli kömürün elektrik üretimindeki payı da yüzde 15'ler seviyesindedir. Yerli kömürden üretilen elektrik miktarının doğal gazla üretilmesi hâlinde ki... Biliyorsunuz, doğal gazın büyük bir kısmını ithal ediyoruz, geçtiğimiz yıl tam 10 milyar metreküp daha fazla doğal gaz kullanacaktık, bunun piyasa değeri de 15 milyar dolar olacaktı. Bunun yanı sıra hiç şüphesiz kömürün gazlaştırılması, karbon yakalama ve hidrojen üretimi başta olmak üzere temiz kömür teknolojilerindeki gelişmeleri de yakından takip ederek yerli kömür kaynaklarımızın çevreyle uyumlu bir biçimde ekonomimize kazandırılması enerji arz güvenliğinin sağlanması açısından da büyük önem arz etmektedir.

Sayın milletvekilleri, madenciliğin çevreye etkisinin kabul edilebilir seviyede olmasını sağlamak sürdürülebilir gelecek

açısından kaçınılmazdır. Hükümetimiz döneminde sürdürülebilir çevre anlayışında çevre ve insan sağlığını korumaya yönelik kanun, yönetmelik ve standartların gereklerini yerine getiren faaliyetlere izin verilmekte, bunlara uymayanların faaliyetlerine ise izin verilmemektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için çevre ve maden üretim dengesi korunarak ne madenden ne de çevreden vazgeçmeden çevreye saygılı madencilik yapılabilir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Gabar'daki petrol ne oldu? Gabar'dan haber ver.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Yine, çevreye olan hassasiyetimizden dolayı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ülkemiz yüz ölçümünün yaklaşık yüzde 45'ini madencilik faaliyetlerine kapatmıştır, kısıtlamıştır.

Yine, biraz önce konuşan hatipler, ormanların tamamının enerji ve maden faaliyetleri kapsamında kesildiği, tahrip edildiği şeklinde ifadeler kullandı.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Hepsi ispatlı, hepsi ispatlı.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Bugün itibarıyla ülkemiz yüz ölçümünün sadece yüzde 2,2'sinde, ormanlık alanlarımızın ise binde 4'ünde madencilik işletme faaliyetleri yürütülmektedir.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Üç yılda 800 bin hektar.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Diğer taraftan, her yıl sanayimizin endüstriyel odun ihtiyacı ve vatandaşlarımızın yakacak odun ihtiyacını karşılamak için kesilen ağaçların -buraya dikkatlerinizi çekmek istiyorum- 100 bin kesilen ağacın sadece 1 tanesi madencilik faaliyetleri kapsamında kesilmektedir.

Şimdi, biraz sonra yaptığımız bu çalışmalarla ilgili görselleri de sizinle paylaşacağım.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – 800 bin hektarın hesabını verin.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Dediniz ki "Rehabilitasyon yapılmıyor." Bakın, örnekler: Aydın'da linyit üretim faaliyetleri tamamlanmış maden sahasında...

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Sayıştay hiç öyle demiyor ama, Sayıştay öyle demiyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – ...30 hektarlık alanda dikilen 15 bin zeytin ağacından 50 ton zeytinyağı elde ediliyor. 1994'te, sol taraf... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Bakan...

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Sayıştay öyle demiyor, "Rehabilitasyon yok." diyor Sayıştay. Sayıştay yalan mı söylüyor?

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Milletvekili...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayıştay raporları var, Sayıştay.

BAŞKAN – Şimdi, Değerli Milletvekilim, siz düşüncelerinizi ifade ederken -özellikle Semra Dinçer Milletvekilim- size hiç kimse laf atmadı.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bakınız, itham ettiğiniz hâlde kimse laf atmadı. Dolayısıyla laf atmayınız, bırakın, dinleyin.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Semra Hanım doğruları söyledi ama.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Ben Sayıştayın öyle demediğini belirttim.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Şimdi, öncesindeki görüntü bu evet ama sonrasında bakın, gayet modern, rehabilite edilmiş, rekreasyon alanı hâline dönüştürülmüş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, bir başka örnek Eti Bakır Kastamonu Kızılısu Bakır Madeni Sahası. Faaliyet yürütülürken sol taraftaki gibi ama bakın, faaliyet bitmiş, gayet güzel bir orman örtüsüne kavuşmuş. (CHP sıralarından gürültüler)

Yine, bir başka örnek, her tarafta var. Bakın, yine Türkiye Kömür İşletmelerinin Manisa'daki sahası, 1.600 hektarlık alanda. Sol taraftaki maden sahası, faaliyet bitince sağ taraftaki hâle dönüşmüş durumda.

Yine, Sivas'ta bir başka örnek -Sivas'ı bilenler bilir- burada da dikkat ederseniz faaliyet bittikten sonra rehabilite edilmiş. Bir başka örneğimiz İzmir Menderes'ten, öncesi ve sonrası.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Milletin başına kül yağıyor, kül.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Gabar'da petrol çıkarıcıların resmi de var mı?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Aydın'da yine bir başka örnek. Bakın, buna benzer onlarca örneğimiz var. Mermer üretimi yapılmış sonra ağaçlandırılmış bir başka alan Burdur Bucak'ta. (CHP sıralarından gürültüler) Kütahya Emet'te Eti Maden tarafından bor madenlerinin işletildiği yer. Bakın, aradaki farkı görüyorsunuz. Bunların bir kısmında madencilik faaliyeti başlamadan önce hiçbir ağaç örtüsü de yoktu.

Yine, orman yangınlarıyla ilgili burada bazı değerlendirmeler oldu. Bakın, Muğla Marmaris'te, sol tarafta -yangından önceki- yangından sonraki hâli. Şimdi yeşillendirilmiş, ağaçlandırılmış bir bölge olarak tekrar ormana kazandırılmış durumda.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – AKP öncesi bunlar.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Denizli Buldan, 2000 yılındaki yangın ve bugün görüntü aşağıdaki şekilde tekrar fidana kavuşturulmuş, ağaçlandırılmış, ormanlaşmış bir bölgemiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya, uçakla yolculuk yapmıyor musun? Ankara'dan İstanbul'a giderken yeşilin rengi değişiyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Yine, bu fotoğraf da Yeniköy-Kemerköy sahasıyla ilgili. Orada 1987'den bu tarafa madencilik ve kömür işletmeciliği yapılıyor, aynı zamanda termik santrallerimiz işletiliyor. Üsteki fotoğraf eski hâli, alttaki fotoğraf yeni hâli.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Çorum Dodurga'yı da yapın. Çorum Dodurga hâlâ öyle kaldı, duruyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Yine, buna benzer birkaç fotoğrafımız daha var. Bunlar Yeniköy-Kemerköy sahasındaki döküm sahası ve bitkilendirilmiş hâli. Yine, aynı bölgeden sol tarafta eski hâli ve yeni hâli. Buna benzer örnekleri çoğaltmak mümkün. Buralara biz orman örtüsüne, bitki örtüsüne uygun ağaçlar diyoruz, bir kısmına da zeytin ağacı diyoruz.

Yine, burada bazı hatipler zeytinle alakalı, zeytini kesmeyle ilgili örnekler ifade ettiler. Tam tersine, biz rehabilite ettikten sonra zeytin ağacı diyoruz, yıllardır bu böyle devam ediyor. İnanmayanlar için de o bölgede yetişmiş zeytinlerden elde edilen zeytinyağını da sizlere getirdik efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) TKİ tarafından personele ve yöre halkına bedelsiz hediye ediliyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Zeytinyağı pazarlamacısı mısın sen! Hayırdır! Ortaklığın orada mı, zeytinyağı işinde! Hayırdır!

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Arkadaşlara gönderelim.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkan diyor ki: "Bir tane mi getirdiniz?" Hayır, 600 tane getirdik, hepinizin odasına dağıttık, afiyet olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Allah Korusun. Sağ ol, kalsın, biz almayalım. Biz öyle rüşvete gelmeyiz. Sen al.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Yeniköy-Kemerköy Santrali... Biraz önce söyledim, rahmetli Özal zamanında 1987'de

faaliyete geçiyor. Toplamda 3 üniteyle 1.095 megavatlık bir üretim tesisimiz var. Kritik bir tesis. Özellikle, güney Ege'deki elektrik ihtiyacının yüzde 60'dan fazlasını biz bu tesislerden elde ediyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar, bu yerli kömürden elektrik üretimiyle ilgili olarak bir başka değerli bilgiyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Bakanım, Şanlıurfa'dan Suriye'ye elektrik veriyorsunuz, Şanlıurlılar elektriksiz.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Geçen yıl Avrupa doğal gaz piyasalarındaki ortalama fiyat baz alındığında söz konusu miktar ülkemiz ekonomisine yaklaşık 15 milyar dolar olarak hesaplanmıştır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Hatip, Suriye'ye elektrik veriliyor, Şanlıurfa elektriksiz şu anda.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Yani biz eğer kömür kullanmasaydık 15 milyar dolar daha doğal gaz faturasıyla karşı karşıya kalacaktık.

Bu arada, tabii, biraz önce hatipler hukuki süreci de değerlendirdi. Evet, iki yıl önce mahkeme orada yürütmeyi durdurma kararı aldı ama ardından süreç devam etti ve şu anda yürütmeyi durdurma kararı kaldırıldı, yine temyiz mahkemesinde de onanmış oldu. Böylece hukuki herhangi bir engel söz konusu değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Anayasa'yı bile ihlal ediyorsunuz madenler için ya, ormanı kesiyorsunuz.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu bölgede çalışan, santralde çalışan işçilerimizin sayısı hakkında da sizlerle bazı bilgileri paylaşmak istiyorum. 3.100 çalışanımız var ve bu çalışanların yüzde 75'i de bölge halkından olup santrallerin yerel kalkınmasına katkı sağlamaktadır.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Fabrika senin mi, çalışanımız var diyorsun?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Nitekim siz sadece ağaç kesimini protesto edenlere kulak verdiniz ama orada çalışanlar, sendikalar ve yerel halkın da tam tersine "Bu tesislerin burada kalması lazım." şeklindeki protestolarına da kulaklarınızı tıkamış oldunuz.

Bu bölgede ruhsat büyüklüğü 23.307 hektar, kesimi yapılan yer ise sadece 78 hektardır. Nitekim kesimi yapılan yer endüstriyel plantasyon statüsünde olup zaten kesime gidilecek bölgelerdir. Endüstriyel ihtiyacı karşılamak için bu ormanlar on yıl, yirmi yıl periyotlarla kesime gitmektedir.

Yine, bu santral işletme sahibiyle yapılan protokol gereği 3 milyondan fazla fidan dikimi gerçekleşmiştir, 2025 yılına kadar da 5 milyon fidan dikilecektir. Ayrıca, şirket tarafından 1992 yılından bu tarafa da 415 binin üzerinde akasya, zeytin, kızılçam, fıstık çamı gibi ağaçlar dikilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de yeşili, yeşil hareketi tekeline almak isteyen marjinal bir grup ve onlara şartsız, koşulsuz her ortamda destek veren bir muhalefetimiz var. Dün Sayın Cumhurbaşkanımız ifade etti marjinal gruplardan neyi kastettiğini, bir kez daha anlatayım: Evet, oraya protestoya gelenler, üzerinde ruhsatsız silah, sahte kimlikle yakalandılar. Bunlara "marjinal" demeyeceğiz ya da Sayın Bahçeli'nin tanımladığı gibi "kriminal tipler" demeyeceğiz de ne diyeceğiz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA DİNÇER (Ankara) – İspatlayın bunu! İspatlayın!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Türkiye'de yeşilden, çevrecilikten bahsedeceksek eğer yukarıda tek tek saydığım AK PARTİ'nin yirmi bir yılda yaptıklarını göz ardı edemezsiniz. Yeşilden nasıl anladığınızı Gezi Parkı eylemlerinde de gördük. Açık açık "Mesele ağaç değil, sen hâlâ anlamadın mı?" diyerek vatandaşları isyana teşvik ettiniz, kamu mallarının yağmalanmasına neden oldunuz, sokakları teröze ettiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Derdinizin yeşil olmadığını gayet iyi biliyoruz. Eğer derdiniz yeşil olsaydı, eğer samimi olsaydınız CHP'li belediyelerin ağaç katliamlarına sessiz kalamazdınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Siz yeşili kirli siyasetinize alet ediyorsunuz. Sizin asıl derdiniz şu: "Yeşil üzerinden yeni bir Gezi çıkartabilir miyiz?" İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çırağan Caddesi'nde asırlık çınarları keserken neredeydiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadir Topbaş zamanında şehrin ana arterlerine yapılan dikey bahçeleri Belediye Başkanınız "Sökün." emri verirken neden karşı çıkmadınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hâlâ hazmedemiyorsunuz İstanbul'u, hâlâ İstanbul'u hazmedemiyorsunuz!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Beylikdüzü Belediyesi Türkiye'nin ilk balık müzesinin bulunduğu alandaki ağaçları sökerken neden üç maymunu oynadınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İzmir Karaburun'da belediye vatandaşların gözleri önünde ağaçları keserken neden iş makinelerinin önüne göğsünüzü siper etmediniz? (CHP sıralarından gürültüler) İzmir Narlıdere'de, Menemen'de, Bornova'da belediyeleriniz türlü bahanelerle ağaçları katlederken neden bunlara "Dur!" demediniz? Bodrum Belediyesi on üç yılda yeşil Bodrum'u beton Bodrum'a çevirirken neredeydiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Çevre Şehircilik Bakanlığı veriyor ruhsatı. Yalan söylüyorsunuz, yalan!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – İlave süre istirham ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Marmaris'te tarım alanı açma bahanesiyle belediye yüz elli yıllık 100 zeytin ağacını keserken ya da Fethiye'de nostalji yolunda ağaç kıyımı yapılırken neden sesiniz çıkmadı?

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Erdemli'yi, Sorgun'u ne hâle getirdiniz! Peşkeş çektiniz Erdemli'yi, Erdemli'yi peşkeş!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Emirdağ'a da siyanürü getirmeye kalktınız.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Buna benzer örnekleri çoğaltmak mümkün. İnanmayanlar için söylüyorum: Bakın, şurası; CHP'li Muğla Büyükşehir Belediyesi Menteşe Denizova'da kestiği asırlık 80 ağaç için 400 ağaç dikecekti; dikmedi, neredeydiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Sen Erdemli'ye bak, Erdemli'ye! Erdemli'yi perişan ettiniz, Erdemli'yi! Yörükler hesap soracak sana, hesap soracak! Erdemli'ye mantar gibi...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Sayın Genel Başkanınız gitti, evet, orada işçilerle de görüştü, bak, burada diyor ki...

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Ziyaret Tepesi'ni taş ocakları yaptınız!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – İşçiler şöyle demiş: "Zeytin bizim, kömür bizim, santral bizim." Sayın Kılıçdaroğlu da "Haklısınız." dedi.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Ağzına alma Kılıçdaroğlu'nu.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Öbür tarafa da gitti, onlara da "Haklısınız." dedi; hangisi doğru? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Mermer ocakları yaptınız Erdemli'yi. Bu halkı vurdunuz, vurdunuz!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Şimdi, bak, 2 fotoğraf var; "Köylüler orada." diyorsunuz, bunlar köylü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Köylüler orada, gel, yüreğin yetiyorsa Erdemli'ye gel, Erdemli'ye!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Şurada da bir fotoğraf var, hangisi köylü?

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Erdemli'ye gel!

BAŞKAN – Tamam Sayın Vekilim.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Sol tarafta...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Sol tarafta Muğla Büyükşehir Belediyesinin kestiği ağaçları protesto eden köylüler, sağ taraftaki köylüler de Akbelen'deki ağaçların kesilmesini protesto eden köylüler.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Erdemli'ye gel, Erdemli'ye! Peşkeş çektin Erdemli'yi!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Biraz önceki fotoğrafta Muğla uydudan böyle gözüküyor, Bodrum böyle gözüküyor.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – İşini iyi yapıyorsun, aferin sana!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – 2006'da sol taraftaki, 2019'da sağ taraftaki gibi gözüküyor.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Hadi Erdemli'ye, Erdemli'ye! Erdemli'ye ÇED raporu verdiniz, hava attınız!

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dönmez.

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Hesap soracağız size!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika rica ediyorum.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Azad Keşmir Meclis Başkanı Chaudhary Latif Akbar ve beraberindeki heyete “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ülkemizi ziyaret etmekte olan Azad Keşmir Meclis Başkanı Sayın Chaudhary Latif Akbar ve beraberindeki heyet Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir. Kendilerine Başkanlık Divanımız ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

VIII.- GENEL GÖRÜŞME (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (Devam)

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Bir dakika rica ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, gerekli uzatmayı verdim ve hiç kimseye vermedim.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Rahat uyuyabilirsiniz artık, görevini yaptın!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, 2 ayrı sataşma var.

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Biri grubumuz adına, biri de hatibimiz Semra Dinçer adına. Grup adına ben, hatibimiz adına Semra Dinçer... (CHP sıralarından alkışlar)

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in (8/14) esas numaralı Genel Görüşme Önergesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şimdi “Dünyaya geç geldiniz; zihniniz burada, bedeniniz Orta Çağ'da.” dediniz ya, siz de kendinizi güya, sözde milliyetçi muhafazkâr olarak adlandırıyorsunuz ya, siz ağacı, kuşu, sincabı, taşı toprağı muhafaza edeceğinize 5'li çetenin parasını muhafaza ediyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Siz kendinize “Milliyetçiyim.” diyorsunuz ya, milliyetçilik 5'li çeteye arka çıkarak değil; bu ülkenin ağacını, taşını, toprağını, suyunu, havasını koruyarak olur. Siz kendinize “Milliyetçiyim.” diyorsunuz ya, milliyetçilik kendi vatandaşının feryadına kulak tıkayarak değil; onun sesine ses, mücadelesine nefes olarak olur. (CHP sıralarından alkışlar) Siz kendinize “Milliyetçiyim.” diyorsunuz ya, milliyetçilik birilerinin servetine servet katması için yapılan her türlü haksızlığa, hukuksuzluğa göz yumarak değil; mazlumun zalime karşı yanında saf tutarak olur. (CHP sıralarından alkışlar) Siz kendinizi “Milliyetçiyim.” diye addediyorsunuz ya, milliyetçilik yandaş müteahhidin kesesine değil; milliyetçilik Akbelen'deki köylünün mücadelesine sahip çıkmakla olur. (CHP sıralarından alkışlar) Bir de burada çıkmış Sayın önceki Bakan, kendisini çok başarılı addediyor ya, madem bu kadar başarılıydınız niye Bakanlıkta kalmadınız, niye Bakanlıktan affedildiniz Sayın Bakan? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ayıp, ayıp!

BURCU KÖKSAL (Devamla) – Bu bir. İkincisi, burada çıkıp, “Şu kadar ağaç diktim, bu kadar orman yaptım.” diyorsunuz; siz bu zamlarla, bu hayat pahalılığıyla bu ülkeyi yaşanmaz hâle getirerek olsa olsa vatandaşın ocağına incir ağacı diktiniz. Hadi oradan, yazıklar olsun! Bugün buraya o ağaçların kesilmesine, oradaki çevre katliamına, oradaki talana, oradaki ranta, oradaki hukuksuzluğa “evet” demek için geldiniz. Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Milletvekili, bir sataşmaya meydan vermeden düşüncelerinizi paylaşın.

2.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in (8/14) esas numaralı Genel Görüşme Önergesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Evet, değerli arkadaşlar, biraz evvel Bakan Bey bir zeytinyağı gösterdi, dedi ki: “Bu zeytinler oralarda üretiliyor.” Arkadaşlar, zeytinyağını bırakın, Akbelen İkizköy'deki cevizlerin hâline bakın, hâline! (CHP sıralarından alkışlar) Ben o zeytinyağını nereden getirdiniz bilmem ama ben size Akbelen'den ceviz getirdim, buyurun, buraya koyuyorum, afiyetle yiyin!

Ayrıca, ben on gündür Akbelen'deyim. “Marjinal” diyorsanız evet, marjinalim ve buradayım ama şunu bilin ki: Orada eli kınalı, başı yazmalı analara “marjinal” dedirtmem. (CHP sıralarından alkışlar) Ben de çocuğumun çocuğumun geleceği için, ormanına, suyunu, kurduna kuşuna sahip çıkmak için on gündür oradayım, daha da orada olacağım; istediğinizi söyleyebilirsiniz ama orada silahla yakalananı, sahte kimliği ispat etmezseniz siz de namertsiniz! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

KADEM METE (Muğla) – “Köylü” dediğiniz bunlar(!) Bakın, köylü bunlar(!) (CHP sıralarından gürültüler)

VIII.- GENEL GÖRÜŞME (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Muğla'da bulunan Akbelen Ormanı'nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi önerge sahibi olarak söz, İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'a ait.

Buyurun Sayın Enginyurt. (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada Akbelen Ormanlarındaki katliamı gündeme getirmek için toplandık ama toplantıda gördüğüm kadıyla aslında Akbelen'de herhangi bir şey yokmuş. Fatih Dönmez'di herhâlde; anlatırken öyle duygulandım ki, zannettim ki şirket sahibi konuşuyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Kömür işletmelerinin sahibi konuşsaydı ancak bunları anlatırdı; o adamı buraya davet etseydik, "Kendini anlat." deseydik ancak sizin anlattığınızı anlatırdı. Dolayısıyla, orada orman katledilirken... Doğrudur, iktidarın kendisini savunması gerekir, en tabii hakkınız, burada yanlış varsa söylemek de en tabii hakkınız ama milletin anasına küfreden şerefsiz 5'li çeteyi savunmak size yakışmıyor Sayın eski Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

Milletin hakkı gasbedilirken bu hakkı savunan insanlara sürekli hakaret. Alıştınız zaten, seçimden önce demediğinizi bırakmadınız; PKK'lı olduk, LGBT'li olduk; "Hayvanlarla evlenmeye izin verecekler." dediniz, "Erkek erkeğe evlenecekler." dediniz, utanmadan her şeyi söylediniz ve netice itibarıyla seçimler bitti; geldiniz, seçildiniz, kazandınız, herhâlde farkında değilsiniz ya, Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı, iki buçuk aydır yine aynı şeyleri söylemeye devam ediyorsunuz; aynı hakaretler, aynı ithamlar, aynı iftiralar. Pekâlâ, niye bu durumda yapmanız gereken esas işleri yapmıyorsunuz da sürekli muhalefete hakaret ediyorsunuz?

"7.500 lira emekli maaşıyla bu ülkede nasıl geçinilecek?" diye soruyoruz. "Bu emeklinin hakkını hukukunu koruyun." diyoruz. Akaryakıtta yüzde 80'in üzerinde zam yaptınız; "Bu zamlar reva mı?" diyoruz. Daha dün, bankanın ismini vermeyeyim ama bir devlet bankasında yönetim kurulu üyelerine yüzde 100 zam yapıldı; vicdanınız sızlamıyor mu? Birine yüzde 25'i çok görürken birisi yüzde 100 zam alıyor; Allah'tan reva mı? Daha bugün, eski bir milletvekiliniz, 4 tane şirkette yönetim kurulu üyeliği, bir de eski milletvekili maaşıyla 5 tane ballı maaş alıyor; vicdanınız sızlamıyor mu? Bu emekli kan ağlıyor diye üzülüyor musunuz ya? (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Nedir bu hırs; nedir bu kin? Sürekli saldırı, sürekli agresif bir şekilde gündemi değiştirecek her türlü hakareti kullanıyorsunuz.

Bakın, dün fındık taban fiyatı açıklandı. Fındık maliyetleri açıklanan tabanın çok çok üstünde olmasına rağmen bunu hiç kimse gündeme getirmiyor, hiçbir şey söylemiyorsunuz. Geçen sene fındık 3 dolar 10 sentti, şu an açıkladığınız rakam da 3 dolar 10 sent ama geçen sene 7 kilo fındıkla 1 amele parası ödenirken bugün 10 kilo fındıkla 1 amelenin günlük parası ödeniyor. "Patoz" dediğimiz, geçen sene saati 1.500 lira olan ücreti bugün 3 bin liraya çıkmış, amele yevmiyesi 750 liraya çıkmış; siz bu ülkede kendi maaşlarınıza, yönetim kurulu üyelerine yüzde 100 zam yaptırıyorsunuz ama fındığa yüzde 54 zam yapıldığında "Çiftçimizi ezdirmedik." diyorsunuz. Bunları gündeme getirmek, bunları tartışmak gerekiyor.

Bakın, Meclisi iki hafta çağırdık; kızılıyorsunuz, sinirleniyorsunuz. "Bunların başka işi gücü yok, niye Meclisi çağırıyorlar?" Ne yapalım? Yani insanlar mağdur. Sokağa çıkıyoruz, biz sokaktayız; geziyoruz, dolaşıyoruz; emeklilikte yaşa takılan bize sarılıyor, isyan ediyor, "3600, 5000 prim günü 5950 güne çıktı; bunu düzeltin." diyor. "8 Eylül 1999'da 4447 sayılı Kararname'nin çıktığı gün sigortalı olan 2023'te emekli olurken 9 Eylülde sigortalı olan on yedi yıl sonra emekli olacak; buna bir adalet getirin, bir hakkaniyet getirin." diyor. Staj ve çıraklık mağduru olan milyonlarca insan diyor ki: "Ben stajımı yaptım, çıraklığımı yaptım, bana devlet sigorta karnesi verdi ama benim sigortamı prim günü olarak saymıyor; bu bir adaletsizliktir, hukuksuzluktur, bunu düzeltin." Onun için Türkiye Büyük Millet Meclisinde bunları da tartışalım, konuşalım diyoruz ama siz... "Niye Meclisi topladınız?" Meclis çalışmayacak da ne yapacak? Biz buraya turuncu koltuklarda oturup maaş alıp yan gelip yatmaya gelmedik. Biz bu millete söz verdik; hakkınızı, hukukunuzu koruyacak, sizin yanınızda olacak, sizin adınıza Türkiye Büyük Millet Meclisinde ses olacağız dedik ve bunu ses olarak Türkiye'ye duyurmak adına Akbelen Ormanları vesilesiyle sizleri buraya davet ettik ama yine hakaret işitiyoruz, yine en ağır sözleri işitiyoruz, en ağır iftiralara maruz kalıyoruz.

"Ağaç kesen baş keser." demiş, ağaç kesen baş keser. Şimdi, siz ağaç kesilmesinin neyini savunacaksınız? Efendim, bu şirket olmasaymış karanlıkta kalırmışız. Nasıl karanlıkta kalıyoruz beyefendi? Sarı saçlı, mavi gözlü dev adam Mustafa Kemal Atatürk 1926 yılında Kırıkkale Elektrik Santralini ve Çelik Fabrikasını kurarken siz mi vardınız bu memlekette? (CHP sıralarından alkışlar) Muhteşem Süleyman 400'ün üzerinde baraj kurarken siz mi vardınız bu memlekette? Bu memleket âdeta sizinle başladı yirmi bir yıl önce; araba yoktu, buzdolabı yoktu, çamaşır makinesi yoktu(!) İyi ki geldiniz ya, iyi ki varsınız; sayenizde aydınlandık, sayenizde kurtulduk, sayenizde modernize olduk(!) Öyle mi? Hayır, gelin buyurun sokağa çıkalım. (AK PARTİ sıralarından "Sokaktayız zaten." sesleri) Ya, boş verin, nerede sokaktasınız ya! AK PARTİ'lilerin arasına giriyorsunuz, belediyelere oturup yan gelip yatıp çay içip kahve içiyorsunuz ya! Yaptığınızı tek iş ol (CHP sıralarından alkışlar) Geleceksiniz, milletin derdiyle dertlenmek için o sokakta olacaksınız, o insanları dinleyeceksiniz.

Bakın, top mermisi yemiş, kurşun yemiş, gazi sayılmayan 23 bin vatan evladı var; yüzde 40'ın altında rapor diye gazi saymıyoruz. 15 Temmuzda kan görüp bayılanı gazi saydık ama 23 bin vatan evladını... Kanun teklifi verdik; Milliyetçi Hareket Partisi verdi, Demokrat Parti verdi, İYİ Parti verdi, Cumhuriyet Halk Partisi verdi; bu 23 bin vatan evladı öldüğü gün Türk Bayrağı'na sarılarak sadece o bayrağa sarılmanın gururunu yaşamak istiyor ama bunu bile görmezlikten geliyorsunuz.

Gündemi hep başka işlerle uğraştırıp başka işlerle milleti meşgul ediyorsunuz. Biz "Millet aç." diyoruz, sizin Diyanet İşleri Başkanınız "Günaydın." demeyin." diyor. Ne diyeceğiz ya? Bunun neyinden rahatsız oldunuz ya? Ben Arap mıyım ya? Ben Türk'üm, Türk oğlu Türk'üm be! (CHP sıralarından alkışlar) Ben "Günaydın." derim, buna mı bulaştınız! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET BAYKAN (Konya) – Yalanlandı.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Bağırma oradan öyle lan, ne bağıırıyorsun! Ne yapacaksın bağıırıp da! Gel, ne bağıırıyorsun? Gel buraya! Ben Türk oğlu Türk'üm, ben "Günaydın." derim, ben Türkçe konuşurum, ben Türkçe söylerim! Bırak bu işleri, ağaç mevzusuyumuş! Ne de anlattınız ya ağaç mevzusunu; şirketi savunmaktan başka bir şey yaptın sanki, ağaç mevzusuyumuş! Seni gören de ağacı çok seviyorsun zannedecek! Sen sadece ağacın altında gölgelenirsin, başka ne yaparsın be! Hadsiz be! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bu memleket, bu insanlar sizi hak etmiyor ama siz haklısınız, diyorsunuz ki: "Ne fındığı diyorsun Cemal Enginyurt; yüzde 65 verdi Ordulu, Giresunlu bize." Doğru, yüzde 65 aldınız ama insana sorarlar "Yüzde 65'in karşılığı bu muydu?" diye, "Yüzde 65'in karşılığı bu muydu?" diye sorarlar. (CHP sıralarından alkışlar) Çiftçi, buğday üreticisi size yüzde 70 verdi Urfa'da; bu muydu karşılığı? TMO'nuz otuz beş gündür para ödemiyo, para! Otuz beş gündür buğday üreticisi para alamıyor. "9.200 lira" dediğiniz buğday 6 bin liraya düştü, 6 bin liraya düştü ama sizde ses yok. Niye? Alıştınız; nasıl olsa öyle güzel bir tabanınız var "Soğan ekme yeriz, reisi yedirmeyiz." diyor, siz onunla mutlu oluyorsunuz. Ama şunu unutmayın: Millet perişan, millet aç, emekli perişan,

çiftçi perişan; gün olur gelir, bunun hesabını kul sormazsa Allah sizden soracak inşallah. (CHP sıralarından alkışlar)
Akbelen Ormanlarındaki vahşeti şiddetle kınıyorum, inşallah bu vahşetin de gün gelir hesabı sorulur diyorum.
Teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Fatih Bey, bir sataşmaya meydan vermeden buyurun, bir dakika söz veriyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez’in, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum.

Biraz önce CHP Grup Başkan Vekili şahsımı itham ederek çetelerin temsilcisi ve milletvekili olduğumu ifade etti. Biz çeteleri değil, milleti temsilen burada bulunuyoruz Hanımefendi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, bu dönemde bakan olmamla ilgili bir değerlendirme yaptı. İki sistem arasındaki farkı bir kez daha anlatayım; eski sistemde bakan olmak için önce milletvekili olmak gerekiyordu, yeni sistemde en azından bazılarımız için, milletvekili olmadan önce bakan olmak gerekiyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İstifa etseydin milletvekilliğinden, bakan olsaydın.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Eskiden şart değildi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Eskiden şart değildi.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Onu bile bilmiyorsun, eskiden dışarıdan bakanlık vardı.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) – Biz bunu bir ceza değil, ödül olarak telakki ediyoruz, ödül. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Cemal Enginyurt’a niye cevap veremedin?

VIII.- GENEL GÖRÜŞME (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkan Vekili Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal’ın, Muğla’da bulunan Akbelen Ormanı’nda maden arama faaliyeti için yapılan ağaç kesimi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14) (Devam)

BAŞKAN – Genel görüşme önergesi üzerindeki ön görüşme tamamlanmıştır.

Şimdi, genel görüşme açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Genel görüşme açılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler...

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Sayılsın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayılsın.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Oylama, oylama.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Oylama yapılınsın.

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Elektronik oylama.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Elektronik oylama yapılmsın.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Divanda anlaşmazlık olduğu için işaretle oylamayı elektronik cihazla tekrarlayacağım.

Oylamaya başlamadan önce bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum: Malumunuz olduğu üzere, sistem üzerinde işaretle yapılan oylamalarda oy pusulasının kabul edilemeyeceği hususu 1998 tarihli mutabakat metniyle kararlaştırılmıştır. Meclis uygulaması da son yirmi beş yıldır istisnasız bu yönde olmuştur. Elektronik sisteme parmak iziyle girişleri yapılamayan milletvekillerimizin sisteme giriş yapmalarının fiilen imkânsız olması nedeniyle, sadece bu sayın milletvekillerimizin pusulalarının kabul edileceğini, diğer sayın milletvekillerimizin ise sisteme giriş yapmalarını ve gerekiyorsa teknik personelden yardım istemelerini bilgilerinize sunarım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Genel görüşme açılması kabul edilmemiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, olağanüstü toplantı konusu üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine dair İç Tüzük’ün 7’nci maddesine göre verilmiş 2 önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Önergeler (Devam)

2.- CHP Grubunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine dair İç Tüzük’ün 7’nci maddesinin son fıkrasına göre verilmiş önergesi (4/14)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Olağanüstü toplantı gündeminin tamamlanmasının sonrasında İç Tüzük’ün 7’nci maddesinin son fıkrası uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesini arz ve teklif ederiz.

Özgür Özel

Manisa

CHP Grubu Başkanı

3.- Saadet Partisi Grubunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine dair İç Tüzük’ün 7’nci maddesinin son fıkrasına göre verilmiş önergesi (4/15)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

8 Ağustos 2023 tarihli olağanüstü toplantı gündeminin tamamlanmasını müteakiben İç Tüzük’ün 7/son fıkrası gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına devam edilmesini arz ve teklif ederiz. 8/8/2023

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkanı

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oylamanın açık oylama şeklinde yapılmasına dair 1 önerge vardır, önergeyi okutup imza sahiplerini arayacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İç Tüzük’ümüzün 7’nci maddesinin son fıkrası uyarınca verdiğimiz Genel Kurulun çalışmalarına devam etmesine yönelik önergenin oylamasının açık oylamayla yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Özgür Özel, Manisa? Burada.

Ali Öztunç, Kahramanmaraş? Burada.
Asu Kaya, Osmaniye? Burada.
Deniz Yücel, İzmir? Burada.
Nail Çiler, Kocaeli? Burada.
Gülcan Kış, Mersin? Burada.
Suat Özçağdaş, İstanbul? Burada.
Ömer Fethi Gürer, Niğde? Burada.
Türkan Elçi, İstanbul? Burada.
Hasan Ufuk Çakır, Mersin? Burada.
Mahmut Tanal, Şanlıurfa? Burada.
Aliye Coşar, Antalya? Burada.
Aliye Timisi Ersever, Ankara? Burada.
Mühip Kanko, Kocaeli? Burada.
Süreyya Öneş Derici, Muğla? Burada.
Mehmet Tahtasız, Çorum? Burada.
Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak? Burada.
Burhanettin Bulut, Adana? Burada.
Serkan Sarı, Balıkesir? Burada.
Gizem Özcan, Muğla? Burada.

BAŞKAN – Açık oylama şekli hakkında Genel Kurul kararını arayacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince açık oylama elektronik cihazla yapılacaktır.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etmesine ilişkin önergelerin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	:	525
Kabul	:	244
Ret	:	281 (*)□

Kâtip Üye
Sibel Suiçmez
Trabzon

Kâtip Üye
Kurtcan Çelebi
Ankara”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu sonuca göre önergeler kabul edilmemiştir.

Gündemde bulunan konuları sırasıyla görüşmek için Anayasa ve İç Tüzük gereğince 1 Ekim 2023 Pazar günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.05

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.